

Berichten Buitenland

Voor de Nederlandse agribusiness | jaargang 32, nummer 10, oktober 2006

- Nederlandse pionier met vleeskuikens in India
- Ate Oostra (LNV) over internationale handel
- Duurzame visproductie in Japan

Deze maand in

Berichten Buitenland

2

Nederlandse vleeskuikens in India

Pluimveehouderij India in opkomst

6

Colofon

Berichten Buitenland is bestemd voor het Nederlandse agrarische bedrijfsleven en is een uitgave van de directie Industrie en Handel van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Het doel is informatieverstrekking over relevante ontwikkelingen op agrarisch handelsgebied, buitenlandse markten, handelsbemiddeling enzovoort. De LNV-bureaus in het buitenland dragen in sterke mate bij aan de berichtgeving in dit blad.

Er wordt gedrukt op een chloorarme papiersoort, in een inktbesparend FM-raster. Er wordt verzonden in recyclebare sealbags.

Uitgever

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit
Directie Industrie en Handel
www.minlnv.nl/agribusiness

Redactieadres

Redactie Berichten Buitenland
T.a.v. Linda Hulshof
Postbus 20401
2500 EK Den Haag
Tel. +31 (0)70 378 52 59
E-mail: l.hulshof@minlnv.nl

Informatie en abonnementen

Voor informatie over artikelen of een (gratis) abonnement kunt u contact opnemen met Jacques Verbeek
Tel. +31 (0)70 378 40 64
Fax +31 (0)70 378 61 23
E-mail: j.j.m.verbeek@minlnv.nl

Realisatie

JB&A Exxion Communicatie

Druk

Den Haag Offset

ISSN 0920 – 0975

De informatie, meningen en opinies in dit blad worden naar voren gebracht buiten verantwoordelijkheid van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Het overnemen of vermenigvuldigen van artikelen uit dit blad is alleen toegestaan onder vermelding als volgt: Berichten Buitenland, [maand/jaar], [pagina's].

5 Statistiek

5 Column

11 Kort Graag...

16 Laatste nieuws

16 Link Bekeken

17 MVO-toolkits

18 Marokko: tuinbouwbeurs

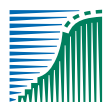
19 Marktrapporten op internet

20 LNV-bureaus in het buitenland

Omslagfoto

Het Nederlandse bedrijf Hybro pioniert in India met vleeskuikens.

Foto: Hollandse Hoogte.

landbouw, natuur en
voedselkwaliteit

Het primaire doel van de directie I&H is het bevorderen van duurzame en vitale agroketens, alsmede het bijdragen aan een duurzame internationale concurrentiepositie van het Nederlandse agrobédrijfsleven. Dit zijn tevens de vier kernbegrippen van het werkkerrein van de directie I&H. Onder *duurzame* wordt verstaan: maatschappelijk verantwoord

conform de drie P-gedachte (Profit, People en Planet). *Vitale* houdt in dat wordt gestreefd naar versterking van de internationale concurrentiekracht. Uit *agro* blijkt dat de focus ligt op de landbouw- en voedingssector. *Ketens* verwijst naar een perspectief dat de gehele agrofood-kolom omvat, te weten van primaire sector tot aan de consument.

“Het perspectief is toename van concurrentie, ook internationaal”

Ate Oostra (directeur-generaal van LNV) over de internationale handel

Duurzame visproductie in Japan

Eerste duurzaamheidslabel MSC toegekend

12 Korte berichten uit het buitenland

Amerika

12 **Argentinië**
Zuivelsector

12 **Brazilië**
Vis- en garnalenvoer

12 **Mexico**
Biobrandstoffen

Azië

12 **China**
Verpakkingsmateriaal, Inenting Chinese dieren, Biodieselfabriek

12 **Japan**
Ethanolproductie

13 **Korea**
Varkensvlees

Europese Unie

13 **België**
Biobrandstoffen, Biodiesel en groene stroom, Warmte en koolzaadolie, Huismerkkaas, Snoep

13 **Denemarken**
Danisco, Biologische producten, Champignons, Vet

14 **Finland**
Biodieselfabriek

14 **Ierland**
Kalfsvleesproductie, Melkimport

14 **Verenigd Koninkrijk**
Lamsvlees, Kalfsvlees, Supermarkten biologisch, Eten buitenshuis, Verpakking

Overig Europa

15 **Turkije**
Investeringswet, Handelscijfers, Verzekeringssysteem

Nederlandse pionier met vleeskuikens in India

De consumptie van kip en daarmee de pluimveehouderij in India zijn in opkomst. Dit ondanks de armoede en ondanks het feit dat veel Indiërs uit geloofsovertuiging vegetariër zijn. Eén van de bedrijven die een rol spelen in de professionalisering van de Indiase vleeskuikenhouderij is het Nederlandse bedrijf Hybro, een dochter van Nutreco. Verdere uitbouw van de Nederlandse positie in India is niet uitgesloten, maar vraagt een forse inspanning.

De pluimveesector omvat de legpluimveehouderij en de vleespluimveehouderij. Deze laatste bestaat uit de productie van vleeskuikens, kippen, kalkoenen en overig pluimvee. Voor de fokkerij van grootouderdieren van vleeskuikens beperkt de productie zich hoofdzakelijk tot vier grote wereldwijde

spelers: Cobb (Verenigde Staten), Ross (Verenigd Koninkrijk/Duitsland), Hubbard (Frankrijk) en het Nederlandse bedrijf Hybro, een dochter van Nutreco.

En hoewel Nederland in deze sector een rol van betekenis speelt, vragen behoud

en verdere uitbouw van deze positie veel aandacht. Binnenlands zijn er de effecten van veranderend beleid ten aanzien van houderijsystemen, dierenwelzijn en milieu. De export liep de laatste jaren averij op als gevolg van de vogelpest. Zo is het verkrijgen van importvergunningen voor de ontvangende landen aanzienlijk moeilijker geworden. Ook bij de export van Nederlandse grootouderdieren naar India is dit het geval. Dit vraagt om grote inventiviteit en aanpassing van de bedrijfsstrategie.

Regionale productie

Het Nederlandse Hybro startte in 1997 een intensieve samenwerking met het Indiase pluimveebedrijf Pioneer. Hybro richt zich op de fokkerij van grootouderdieren voor vleeskuikens. Door de export van grootouderdieren naar India en deze te laten vermeerderen door Pioneer kan dit bedrijf voorzien in de groeiende behoefte aan moederdieren en slachtkuikens van hoogwaardige genetische kwaliteit. Het aantal benodigde dieren dat India daarvoor jaarlijks moet importeren, is relatief beperkt; Op basis van een import van circa 50.000 grootouderdieren produceert Pioneer jaarlijks circa 2,5 miljoen ouderdieren. Hiervan is grofweg de helft bestemd voor afzet naar bedrijven in de regio, de andere helft gebruikt Pioneer voor

Directeur Ragupathy van Pioneer met twee technisch managers van Hybro, Alex van der Voorn en Solomon Beningo, en drie farm managers.

Pluimveeconsumptie in India

De consumptie van kip in India groeit snel: van gemiddeld 1,3 kg per hoofd van de bevolking in 2002 naar 1,8 kg in 2005. Een groei van meer dan 35%. Dit ondanks het lage bestedingsniveau in het land en ondanks het feit dat veel Indiërs om religieuze redenen vegetariër zijn. Overigens is de kipconsumptie nog uitermate bescheiden. Zo is de Nederlandse consumptie 22 kg per jaar, terwijl in de VS gemiddeld 50 kg kip geconsumeerd wordt. Met 1,1 miljard inwoners is India na China het tweede land in de wereld en is hier sprake van een zeer omvangrijke markt.

Anders dan in Westerse landen wordt 99% van de geconsumeerde kippen als levende dieren gekocht en thuis of in kleine restaurants geslacht. Van grotere slachterijen en verwerkers is nog geen sprake. Dit omdat de infrastructuur zich nog nauwelijks leent voor transport van verwerkt vlees. Huishoudens zijn doorgaans niet in het bezit van een koelkast, het wegennet is onvoldoende en mogelijkheden voor gekoeld transport zijn er vrijwel niet. Ontwikkelingen op het gebied van centrale slachterijen tekenen zich wel af.

Ook het Indiase product verschilt sterk van wat in Nederland gebruikelijk is. In Nederland worden de kuikens voor de slacht afgeleverd bij een gewicht van 2,3 kg per dier, met daarbij de nadruk op filet en borst. In India ligt de nadruk op de poten en worden de slachtkuikens afgeleverd bij 1,7 tot 2,0 kg. Hierdoor blijft de prijs van de kip voor de consument lager.

Een recente ontwikkeling is een verbod op het slachten van (pluim)vee in de grote steden, zoals Bombay, Calcutta en New Delhi. Dit omdat het thuis slachten grote hoeveelheden slachtafval en daarmee vervuiling in deze steden met zich mee brengt. Door deze groeiende aandacht voor hygiëne ontstaan er mogelijkheden voor de ontwikkeling van slachterijen en verwerkers buiten de steden.

Het Indiase pluimveebedrijf Pioneer, partner van Hybro.

‘Pluimvee-industrie India heeft enorm potentieel’

zuivere-lijnfokkerij vormt ons kapitaal en het spreekt voor zich dat we hier bijzonder zuinig op zijn. Onze zuivere-lijnfokkerij oftewel ‘nucleus’ vindt hier in Nederland plaats. Daarnaast bouwen we momenteel een tweede nucleus in Brazilië.”

Toekomst

Als vervolg op de succesvolle samenwerking met het Indiase Pioneer onderzoekt Hybro nu in hoeverre het mogelijk is om ook in India een zuivere-lijnfokkerij op te zetten. Van der Steen: “Zoals de situatie nu is, exporteren we drie- tot viermaal per jaar kuikens – dit zijn de grootouderdieren

de eigen productie van vleeskuikens. De productiecapaciteit van Pioneer bedraagt ongeveer 2 miljoen vleeskuikens per week, ofwel rond de 110 miljoen vleeskuikens per jaar.

Nucleus

Het fokken van vleeskuikens begint met het opzetten van zuivere lijnen. Door het kruisen hiervan ontstaan grootouderdieren, waarmee vervolgens de ouderdieren gefokt

worden. Deze ouderdieren leveren uiteindelijk de mestkuikens. *Country manager* voor India Anke van der Steen van Hybro licht dit toe: “Het fokken van zuivere lijnen is een kostbare en tijdrovende activiteit. Het ontwikkelen van een nieuwe lijn duurt een aantal jaren. Het vormt als het ware het genetisch pakket van eigenschappen dat de eindgebruiker, de vleeskuikenhouder, nodig heeft voor zijn productie. Deze

Productie van vleeskuikens in India, periode 1970-2010

Jaar	Aantal vleeskuikens in miljoenen
1970	4
1980	30
1990	200
2000	800
2003	1200
2005	1600
2010*	2600

*prognose

Bron: FAO, <http://faostat.fao.org>

Wereldproductie slachtkuikenvlees

Land	x 1000 ton
VS	15.536
China	9.475
Brazilië	8.668
Mexico	2.250
India	1.650
Spanje	1.268
Verenigd Koninkrijk	1.242
Japan	1.241
Frankrijk	1.135
Indonesië	1.100

Bron: Executive Guide to World Poultry Trends 2005/06

Anke van der Steen,
country manager India van Hybro.

Schaalvergroting en strakke regie

Wereldwijd heeft in de pluimveehouderij de laatste decennia een enorme schaalvergroting plaatsgevonden. Dit als gevolg van de vraag vanuit de markt naar grote uniforme partijen enerzijds en de noodzaak van kostprijsverlaging anderzijds. In de wereld heeft de Nederlandse pluimveehouderij een uitstekende reputatie, maar als gevolg van de dure euro is de concurrentiepositie voor pluimveevlees en eieren matig. Wel profiteert Nederland van goede logistieke faciliteiten, waaronder de aanwezigheid van Schiphol. Dit maakt snel en efficiënt transport van pluimvee en pluimveeproducten mogelijk. Opkomende productielanden en -regio's zijn onder andere Brazilië, Oost-Europa en Rusland. De pluimveehouderij is wereldwijd overwegend sterk ketengericht en wordt strak geregisseerd door de fokkerijen. De vogelpestcrises onderstrepen nog eens het belang van diergezondheid, biosecurity, goede controle en bestrijding en zullen het belang van een goede regie verder versterken.

– voor het fokken van ouderdieren in India. Een stabiele en betrouwbare aanvoer van deze dieren is essentieel voor de continuïteit van de vermeerdering en de vleeskuikenproductie in India. Het verkrijgen van de benodigde importvergunning voor de Nederlandse kuikens bemoeilijkt nu de bedrijfsvoering. Zo werd in augustus dit jaar de importvergunning voor 20.000 grootouderdieren geweigerd door de Indiase overheid, met onbekende redenen.

Gevolg is dat de stallen bij het fokkerijbedrijf een periode leeg staan en dat ook de mesters – kleine boeren in de regio – na verloop van tijd niet van kuikens kunnen worden voorzien, en dus de continuïteit van aanvoer van diermateriaal naar Pioneer en haar klanten in het geding komt. Dit is voor ons een reden om te zoeken naar mogelijkheden voor het opzetten van een nucleus in India. Het maakt ons en de Indiase pluimveefokkers en -houders minder afhankelijk van de

import, want aanvoer van uitgangsmateriaal is slechts één of tweemaal per jaar aan de orde, in kleine hoeveelheden. Het versterkt de betrouwbaarheid van de bedrijfsvoering, de positie van Pioneer, haar klanten, de pluimveehouders en die van Hybro op de Indiase markt.”

Export

Nu is het zo dat nog maar een beperkt aantal landen – vooral in het Midden-Oosten – vleeskuikens importeert uit India, omdat India nog geen exportmarkt en nog geen degelijke reputatie in deze sector heeft opgebouwd. Bij verdere ontwikkeling van kwaliteit en betrouwbaarheid kan deze export uit India verder ontwikkeld worden. Want India heeft, ondanks dat de pluimveehouderij er nog een relatief jonge industrie is, het potentieel om uit te groeien tot een absolute speler op wereldniveau, met een

vergelijkbare groeisnelheid als Brazilië het laatste decennium heeft laten zien. Een ander voordeel van het ontwikkelen van een nucleus is de impuls die dit zal geven in de regio op het gebied van werkgelegenheid en ontwikkeling van deskundigheid. Toch is deze stap nog niet zomaar te zetten. Het vraagt een forse investering in grond en gebouwen. De strikt afgesloten stallen moeten in een geïsoleerd gebied staan en voorzien zijn van uitgebreide voorzieningen ten behoeve van de hygiëne. Ook voor de training van personeel en voor het waarborgen van het productieproces, elektronische koppeling van gegevens en de genetische kwaliteit zijn aanzienlijke investeringen nodig.

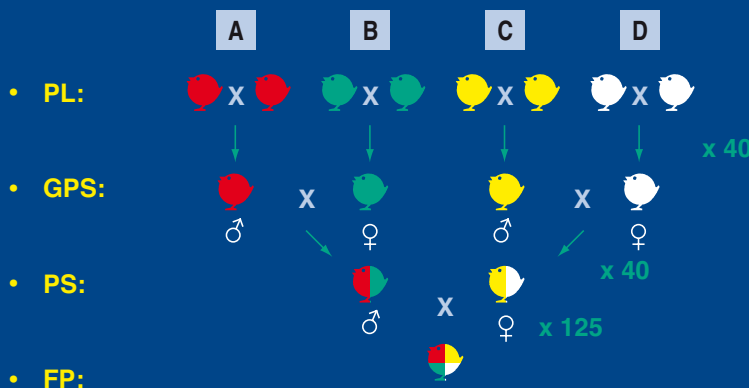
Jaap Holwerda

Legenda: PL=zuivere lijn; GPS=grootouderdier; PS=ouderdier; FP=vleeskuiken.

Fokschema Hybro

Vermenigvuldigingsfactor:
1 PL = 200.000 vleeskuikens

Landbouw kent vele gezichten en is in vele economieën prominent aanwezig. Vaak zijn daarbij opmerkelijke verschillen en/of prestaties te zien, die soms overzichtelijk in een grafiek of tabel worden gepresenteerd. Verschillen tussen landen of prestaties van sectoren of industrieën in de verwerkende sector enzovoort.

Deze rubriek brengt door middel van een grafiek of tabel opvallende prestaties, verschillen en dergelijke voor het voetlicht.

Als uzelf meent een opvallende grafiek of tabel in uw werkterrein tegen te komen, waarvan het de moeite waard zou zijn dit aan een breder publiek bekend te maken, aarzelt u dan niet om met de redactie contact op te nemen (l.hulshof@minlnv.nl).

Beroepsbevolking in de landbouw*

* Als percentage van de totale beroepsbevolking. De grootste tien, kleinste tien en Nederland. Cijfers van 2004.

Grootst

Bhutan	93,7%
Nepal	92,9%
Burkina Faso	92,2%
Burundi	90,2%
Rwanda	90,2%
Niger	87,5%
Guinée	83,5%
Guinée-Bissau	82,5%
Malawi	82,4%
Ethiopië	82,0%

Kleinst

Nederland	3,3%
Zweden	3,0%
Israël	2,6%
Duitsland	2,4%
Canada	2,3%
Verenigde Staten	2,0%
België	1,8%
Verenigd Koninkrijk	1,8%
Slovenië	1,8%
Koeweit	1,1%
Singapore	0,1%

Bronnen: www.nationmaster.com, www.wri.org en <http://faostat.fao.org>.

Belangenbehartiging

Onlangs kreeg ik een telefoontje van een landbouwjournalist. Hij was net terug van vakantie en wilde weten hoe de tuinbouwsector er bij stond na de lange hete zomer, vooral hoe het ging met de belangenbehartiging, nu LTO-Noord en Glaskracht elkaar gevonden hadden.

Het is duidelijk dat de komkommertijd een heilzame werking heeft gehad voor de glastuinbouw. In alle stilte is er een akkoord tot stand gebracht tussen de twee partijen.

Een van de boeken uit de bijbel, *Prediker*, kent een aantal verzen met als titel "Er komt een tijd..." Het is duidelijk dat voor LTO-Noord/Glaskracht de tijd gekomen was om de handen ineen te slaan en samen de weg van de belangenbehartiging te bewandelen. Maar ook nu ze samen zijn, kunnen ze dat niet alleen!

Het is mijn overtuiging dat de tijd voorbij is voor de behartiging van deelbelangen. Terwijl veel deelsectoren nog het eigenbelang voorop willen stellen, dient dat juist ondergeschikt te worden gemaakt aan het algemene tuinbouwbelang. Overheid en politiek hebben er behoefte aan om de tuinbouw als geheel te kunnen aanspreken! Zij hebben meer behoefte aan één sterke gesprekspartner dan aan tien kleine: met andere woorden, er is de noodzaak tot opschaling van de belangenbehartiging.

De tuinbouw heeft op dat pad de eerste stappen gezet: het Tuinbouwketen-overleg. Twaalf organisaties, vanuit bollen, bloemen en planten, bomen, groenten, fruit, zaden en toeleverende bedrijven, gaan gezamenlijk de belangenbehartiging oppakken voor zorgvuldig gekozen gemeenschappelijke onderwerpen.

Het zal zijn vruchten voor de sector zeker afwerpen. Met de verkiezingen voor de deur, kunnen we gelijk voor de tuinbouw aan de slag. Ik hoop dat de journalist dan weer belt!

Doeke Faber

Doeke Faber is voorzitter van de Vereniging van Bloemenveilingen in Nederland (VBN). Verder is hij lid van het Dagelijks Bestuur van VNO-NCW. Deze column schrijft hij op persoonlijke titel.

Wilt u reageren? Mail de redactie op l.hulshof@minlnv.nl

“Het perspectief is toename van concurrentie, ook internationaal”

De WTO-onderhandelingen zijn in juli opgeschort. Wat betekent dit voor de Nederlandse (exporterende) agribusiness? Naast het internationale landbouwbeleid - en nog veel meer - heeft directeur-generaal Ate Oostra handelsbevordering in zijn pakket. “Markttoegang blijft achilleshiel Europese Unie.”

Na een 30-jarige loopbaan in de Nederlandse diplomatieke dienst, die hij beëindigde als onze ambassadeur in Peking, werd Ate Oostra per 2001 benoemd tot directeur-generaal op het ministerie van LNV. Zijn brede portefeuille omvat onder andere biotechnologie, handelspolitiek, innovatie, kennis, visserij-inspectie (AID) en internationaal landbouwbeleid. Tot aan het opschorten ervan waren de WTO-onderhandelingen in juli van dit jaar een belangrijk aandachtspunt in zijn werkpakket. De WTO (World Trade Organisation of Wereldhandelsorganisatie) is een internationale organisatie waar de spelregels van het wereldhandelsstelsel worden bepaald, en waar handelsconflicten tussen lidstaten worden beslecht. 149 landen zijn lid.

Oostra vreest “dat een serieus voortraject naar heropening van de onderhandelingen pas na de presidentsverkiezingen in de Verenigde Staten van november 2008 een nieuwe kans krijgt. Bij winst van de Democraten komt er vermoedelijk een nieuwe Trade Representative. Dat is de functionaris die, rechtstreeks onder de president, het internationale handelsbeleid in zijn portefeuille heeft. Bij winst van de Republikeinen komt er, zoals nu, weer een administratie die traditioneel voor wereldhandel meer oog heeft.”

De WTO-onderhandelingen zijn nu dus in een impasse geraakt. In de media lees je dat

de wereldhandel in landbouwproducten de kern van het probleem vormt. Vindt Oostra dat ook? “Nee, dat is een te eenvoudige voorstelling van zaken. Maar het speelt wel een grote rol. De Europese Unie wil(de) eerst ook voortgang boeken op de zogenoemde *Singapore issues*.” Die zijn vernoemd naar een ministeriële verklaring uit 1996 in die stad, waarbij in WTO-verband werkgroepen werden ingesteld voor de onderwerpen: investeringen, concurrentiebeleid en transparantie in overheidsaanbestedingen. “Van de Singapore issues is nu alleen het dossier

het overleg. Dat wil zeggen, de 20 grootste, vooral ook exportgerichte landen in de Derde Wereld. Zij zoeken meer markttoegang in de ‘landbouw’, maar hebben moeite zelf concessies te doen op het vlak van industrieproducten en diensten. Op zich klopt het verhaal wel dat jl. juli in de media te vinden was: de Verenigde Staten verlangt forse concessies op het punt van agrarische markttoegang van grote ontwikkelingslanden en Europa. Alleen dan zou vermindering van de Amerikaanse interne steun te presenteren zijn aan het Congres.

‘De zuivelsector heeft het al begrepen en richt zich op internationalisering’

‘het faciliteren van handel’ overgebleven als agendapunt. Douane, transport, daar moet je dan aan denken. Voor de ontwikkelingslanden is het een gemiste kans dat de onderhandelingen zo gelopen zijn. Verder speelt de kwestie van markttoegang niet alleen bij landbouw, maar evenzeer voor niet-landbouwproducten en diensten.

Vanaf de WTO-top te Cancún [in september 2003, red.] zijn de G20 van ontwikkelingslanden smaak- en spraakmakend geworden in

Maar het dossier van eisen was zó omvangrijk dat het voorstel niet serieus meer overkwam. Het beeld ontstond van een vlieger die nauwelijks bedoeld kon zijn om te vliegen, maar handig was in de presentatie: wij zijn bereid tot (bescheiden) reductie van interne steun, maar willen in ruil zeer forse markttoegang in Europa en Derde Wereld terug.” Oostra noemt de Europese bereidwilligheid tijdens de WTO-top van juli jl. om op het gebied van landbouw concessies te doen “zeer honorabel”.

Ate Oostra.

Gevolgen Nederlandse agribusiness

Hoe duidt Oostra de gevolgen van de ontstane impasse voor de internationale positie van het Nederlandse agrarische bedrijfsleven? Zijn die er of niet? “Het EU-systeem van markt- of prijssteun wordt nu omgebouwd, om het handelsverstoring effect te reduceren. Het zal meer in de richting van een inkomenssubsidie komen. Op termijn blijft de vraag: hoeveel landbouw wil je uiteindelijk in Europa overhouden en hoeveel subsidie is je dat waard? Het antwoord daarop is nog niet helder. Er is een reeks elementen in het spel. Allereerst is de agrarische ondernemer aanzet die het zonder of bijna zonder die subsidie kan stellen.

Tweede ontwikkeling is de uitfasering door de EU van exportsubsidies per 2013. Zolang anderen dat ook doen, is dat te overzien. Overigens vindt maar liefst een derde van de Amerikaanse agrarische export plaats in het kader van voedselnoodhulp. De echte achilleshiel van de Europese Unie blijft markttoe-

gang. Daarom hebben wij in de onderhandelingen voorgesteld het invoertarief van 23% te verlagen tot 12%, bijna een halvering dus.” Oostra ziet verder de toekomst overigens met vertrouwen tegemoet, voor de Europese Unie, voor Nederland en voor de exporterende agribusiness. “Het toekomstperspectief

‘Ons land mag Europa niet verwaarlozen’

is er toch een van verdere marktopening, of het multilateraal wordt uitonderhandeld of eventueel bilateraal, wel zijn er gevoeligheden. Zo zullen wij onze varkens- en pluimvee-sector uit de wind moeten houden. Maar een exportgericht offensief is voor bijvoorbeeld de zuivelsector van belang. Net als voor de Nederlandse tuinbouwsector, die vroeger een

betere markttoegang had dan nu.” Hij verwijst naar het interview met Ton van Arnhem, hoofd Internationale Fytosanitaire Zaken van het ministerie, in Berichten Buitenland [nummer 7/8, juli/augustus 2006, pp. 6-7, red.]: “Je constateert een oneigenlijk gebruik van veterinaire en andere zaken als handelsbelemmering.”

Goede kansen?

“Het beste middel voor een herleving op termijn van de WTO-onderhandelingen lijkt mij nog steeds dat Europa en de Verenigde Staten tot een vergelijk trachten te komen. Voorzichtigheid en transparantie zijn dan nodig ten opzichte van de G20. Maar voor Nederland is de EU nog altijd van het aller-grootste belang, aldus Oostra. “Ons land mag Europa dus niet verwaarlozen. Het is daar geven en nemen en dat verliezen we soms wat uit het oog.”

Gevraagd naar welke sectoren goede kansen hebben, antwoordt hij: “Laat ik het omdraaien. Alles waar exportsubsidie op zit, zal het op termijn zónder moeten doen. Niet halsoverkop, maar als EU zijn we op dit moment toch bezig er afstand van te nemen. Het is een ontwikkeling die zal doorzetten. De zuivelsector heeft dit al begrepen. Daar heeft men zich verzoend met dit perspectief en richt men zich op internationalisering, verbeterde markttoegang en schaalvergroting.”

Resumerend

Wat is de slotsom? “De Europese Unie heeft zijn portie gedaan. Het tijdverlies van een jaar na de WTO-top van Cancún breekt ons nu op. Wel heeft de Derde Wereld een grotere stem, in de vorm van de G20. Dat geldt helaas niet voor de minst ontwikkelde landen. Of het straks onder een Democratische president in de VS beter zal gaan, is nog maar de vraag. De Amerikaanse *Midwest*, vakbonden en boerenorganisaties, die stemmen typisch Democratisch.”

Hans van der Lee

Foto: Jeroen van der Meijde.

Duurzame visproductie in Japan

In juni van dit jaar kwam in Japan het eerste visproduct met een label van de Marine Stewardship Council (MSC) op de markt. WWF Japan spande zich jarenlang hiervoor in. Het groothandelsbedrijf Kamewa Shouten had met wilde zalmen uit Alaska de primeur. Hoe ziet WWF, destijds een van de oprichters van het label, de ontwikkelingen op de Japanse markt? Wat waren de overwegingen van het bedrijf om een MSC-label te gaan voeren? Wat betekent het voor de toekomst?

Het World Wide Fund for Nature heet in Nederland Wereld Natuur Fonds. WWF Japan is de grootste milieu- en natuurorganisatie van het land, met 25.000 leden en 50 personeelsleden. De organisatie heeft een visserijprogramma, waarin al drie jaar wordt gewerkt aan de introductie van het MSC-label in Japan. Aanvankelijk reageerde de visserijsector negatief. Ook de detailhandel was niet enthousiast, omdat de Japanse consument niet bepaald om duurzaamheid zou geven.

De introductie van MSC zou alleen meer kosten en niet meer verkoop genereren. WWF ging de dialoog met de keten aan op het thema IUU: Illegal, Unregulated, Unreported Fishing, met de invoer van tonijn als voorbeeld.

Het imago van vis

Men rekende op meer begrip door dit soort praktijken centraal te stellen. In de tonijnhandel stapelden de problemen zich immers op.

Het aanpakken van IUU is een prioriteit van WWF én een praktijk die de sector zelf niet kan of wil negeren. Deze aanpak is volgens WWF effectief: de handel wil niet graag betrappt worden met contrabande.

De Japanse tonijnindustrie startte zes jaar geleden met zwarte en witte lijsten ter bestrijding van IUU-visserij (Zie www.oprt.or.jp). Eén grote retailer weigert vanwege IUU-risico's al tonijn uit de Middellandse Zee te importeren. WWF Japan presenteert het MSC-duurzaamheidslabel aan de handel als de enige manier om hard te maken dat vis niet IUU is, als een soort verzekeringspolis. Het MSC-label moet vis een "blank, puur en rein" imago geven, tegenover een zwart verderfelijk imago van IUU-vis.

De Japanse consument maakt zich echter geen zorgen over duurzaamheid en weet niet wat IUU is. Vis is er gewoon, elke dag weer, en vers. Maar toch, als de consument reden krijgt om te vermoeden dat zijn supermarkt vis met een luchtje eraan zou verkopen, dan komt de desbetreffende retailer in zwaar weer terecht. Consumenten zijn schichtig en voortdurend op zoek naar gemoedsrust.

Vooraf over bepaalde tonijnvangsten maakt WWF zich zorgen. Het betreft dan de vangst op Southern Bluefin Tuna en Big Eyed Tuna in de omgeving van Taiwan. Eigenlijk gaat het om alle tonijn die in koude wateren opgroeit en daardoor een hoog vetgehalte heeft. De

De Japanse consument is gewend aan de hoogste kwaliteit vis voor een lage prijs.

De Marine Stewardship Council (MSC) is een onafhankelijke wereldwijde non-profitorganisatie met hoofdkwartier in Londen. In de strijd tegen het verval van de visbestanden probeert de MSC de koopkracht van de consument te mobiliseren om milieuvriendelijk en verantwoordelijk omgaan met deze grootste vernieuwbare voedselbron te realiseren.

Het MSC-duurzaamheidslabel wordt gebruikt om een verantwoordelijk visserijbeheer en –praktijk positief te waarderen. Consumenten zullen steeds vaker kiezen voor producten met dit label, dat garandeert dat een product niet in verband staat met overbevissing.

‘Explosief groeiende vraag naar tonijn in China wordt een factor van betekenis’

Japanse tonijnindustrie heeft zich bovendien een beetje in de eigen voet geschoten door de Chinese markt voor hoge kwaliteit sashimi te ontwikkelen. De vraag in China groeit explosief en gaat een factor van betekenis worden.

Beheer schiet tekort

De regionale visserijbeheersorganisaties zijn niet erg effectief. Het Fisheries Agency (vergelijkbaar met de bij ons ministerie van LNV belegde taak op het gebied van visserij) stelt geen limieten aan vangsten buiten de eigen Exclusieve Economische Zone [van 12 tot 200 zeemijl, oftewel 370 kilometer, uit de kust, red.] Dit agentschap kijkt alleen maar naar de eigen kustwateren. Voor een aantal soorten worden jaarlijks quota vastgesteld, maar het leidende principe daarbij is eerder voldoende draagvlak binnen de sector dan noodzaak door biologische omstandigheden. Of de toegenomen walvisbestanden van invloed zijn op de beschikbaarheid van vis? Ja, maar dat is geen reden om de walvis nu

tot zondebok uit te roepen. De Japanse consument maakt zich nog steeds geen zorgen over de duurzaamheid van visserij, zegt WWF Japan. Het gaat de consument eigenlijk te goed. De markt zou zijn werk moeten doen, maar de concurrentie is te groot en niemand, ook in de sector niet, toont enige visie over hoe de situatie er over tien jaar uit moet zien.

Eerste MSC-duurzaamheidslabel

Kamewa Shouten is een 70 jaar oude groothandel gevestigd op de Tsukiji-vismarkt van Tokyo. Men levert aan toprestaurants en enkele kwalitatief hoge supermarktketens. In 1998 is Kamewa Shouten de Wild Alaskan King Salmon van Bruce Gore gaan verkopen. Het product was al een paar jaar op de markt, maar de importeur die het eerst voerde ging zich richten op de import van bosbessen. De 30 ton die Kamewa nu op jaarbasis van deze zalmsoort verkoopt, is ongeveer 1% van de omzet in volume. Sinds een paar jaar wordt de markt overspoeld door goedkope gekweekte zalm uit Noor-

wegen en vooral Chili. De wilde zalm werd steeds duurder. Kamewa heeft het MSC-label aangevraagd, omdat het bedrijf gelooft in de kwaliteit ervan. Angst voor IUU-visserij speelt bij de introductie van het label geen enkele rol. Bruce Gore en zijn vrienden vissen op ambachtelijke wijze met lijnen en halen de vis aan boord zonder noemenswaardige stress voor het dier. Onmiddellijk wordt met zeewater al het bloed uit de vis gemasseerd. Twee uur na de vangst is de vis aan boord schoongemaakt en diepgevroren. In heel Japan is geen betere kwaliteit zalm te vinden.

Het MSC-label moet het product herkenbaar in de markt zetten. De kosten van de MSC-certificering zijn erg hoog, maar worden omgeslagen over het hele bedrijf, anders zou deze zalm onverkoopt zijn.

De Japanse consument is, in vergelijking met de Europeaan, zeer kieskeurig en deskundig. In dit land is de vraag uitgesplitst naar allerlei uiteenlopende soorten en zelfs delen van

vissen. Dat vraagt voor een product als dit om een onderscheidend label. Een verpakking van twee filets Bruce Gore-zalm van 110 gram elk kost in de supermarkt 1029 yen, zo'n 7,50 euro. Chileense kweekfilets kosten er 100 yen of 0,70 euro per stuk.

Duurzaamheid door tekort

Ondanks de constatering dat duurzaamheid bij de keuze van de Japanse consument nog geen rol speelt - ook niet in het topsegment waaraan Kamewa levert - kan een omslag niet lang meer uitblijven. Dit omdat er een wereldwijd tekort aan tonijn dreigt. Elders wordt goede tonijn als een luxe beschouwd en men is daar bereid hogere prijzen te betalen voor dit product. De prijzen voor levende snapper liggen nu al anderhalf keer zo hoog als vorig jaar, vanwege de vraag uit China en Korea. Er zou al veel gewonnen zijn als de Chinezen niet de gewoonte hadden om veel te veel eten te serveren als een teken van gastvrijheid. Ook de *sushi-boom* in de Verenigde Staten en Europa doet de prijzen oplopen.

De Japanse maakt zich geen zorgen over het dalende aanbod, omdat ze erop vertrouwen dat er uiteindelijk wel een technische oplossing wordt gevonden. De milieuvervuiling die in de jaren '60 zoveel slachtoffers

Deze en vorige pagina: de verwerking van tonijn op de Tsukiji-vismarkt in Tokyo.

maakte - zoals de Minamata-ziekte [Japans schandaal over kwikvergiftiging via vis door chemisch afval, red.] - heeft Japan immers

is voor hen een culinair label, om een duurzaamheidsproduct onderscheidend vermogen te geven in een verzwaarde markt. Het is wél

‘Ook de *sushi-boom* in VS en Europa doet de prijzen oplopen’

ook tot staan gebracht. Het aanbod van vis kon echter wel eens een probleem van een geheel andere orde worden.

Conclusie

De introductie van een eerste MSC-product is geen teken dat duurzaamheid of IUU een factor van betekenis wordt in de Japanse vismarkt. Het MSC-label van Kamewa Shouten

interessant om te zien dat een Westerse consumentenzorg (duurzaamheid) door een interpretatieverschil parallel kan lopen aan een Japanse consumentenzorg (culinaire topkwaliteit). Voor verschillende – bedreigde – tonijnbestanden is aandacht voor duurzaamheid echter zeer hard nodig.

LNV-bureau Tokyo

Kort graag...

LNV-bureau Jakarta. V.l.n.r. Marianne van Male, administratief medewerker; Hans van der Zijden, LNV-Raad; Aditya Kusuma, technisch assistent.

Door middel van deze rubriek willen we de lezer laten kennismaken met de LNV-raden/-attachés. Veel lezers hebben telefonisch contact en dan is het leuk de persoon die je aan de telefoon hebt, op een andere manier te leren kennen.

12 vragen aan Hans van der Zijden

Wat staat er op uw visitekaartje?

Hans van der Zijden, Counsellor for Agriculture, Nature and Food Quality to Indonesia.

Wat heeft u het meest verwonderd bij de kennismaking met uw werkterrein?

In vergelijking met Nederland: dat je hier zo makkelijk afspraken kan maken met ministers en topambtenaren. Hooguit een paar dagen van tevoren even bellen en 'de LNV-Raad kan langskomen'.

Wat kan op uw werkterrein beslist beter?

Ik maak me grote zorgen over het vraagstuk van de vogelgriep en over het beheer van de bossen in Indonesië.

Wat moet iedereen weten over het land waar u werkt?

In dit mooie land met zijn vriendelijke bevolking kun je eigenlijk alleen maar zakendoen en dingen voor elkaar krijgen op basis van goede en respectvolle persoonlijke banden.

Wat moet je nooit doen in het land waar u werkt?

De rechtstreekse manier van benaderen die wij in Nederland

zo gewoon vinden, wordt hier meestal als bot beschouwd en werkt dus niet.

En wat juist wél?

Creëer een goede sfeer van vertrouwen en probeer dus eerst 'vriendjes' te worden alvorens over zaken te beginnen.

Wat is het toppunt van plezier in uw werk?

Ik kick op resultaten en zichtbare veranderingen in welke vorm dan ook. Ik houd van het spel om dat te bereiken. Maar het leukst vind ik het als we erin geslaagd zijn Nederlandse bedrijven hier aan nieuwe mogelijkheden te helpen.

Noem minstens één dagelijks terugkerende bezigheid?

Elke dag, maar dan ook elke dag, sta je hier vast in de file. Dat is je dagelijkse portie zekerheid.

Wat is uw grootste irritatie?

Mijn grootste irritatie is dat een Indonesisch 'ja' eigenlijk net zo goed een 'neen' kan betekenen. Het lijkt wel of ze geen neen durven te zeggen.

Aan u de keuze, meer of minder regelgeving. En welke wet of

regel zou volgens u onmiddellijk op de helling moeten?

Van huis uit ben ik jurist. Ik vind dat Indonesië een groot gebrek heeft aan goede regelgeving. Het juridisch-bestuurlijk bouwwerk is ronduit zwak. Er is bijvoorbeeld een absoluut gebrek aan goede veterinaire wetgeving, waardoor de bestrijding van de vogelgriep onvoldoende van de grond komt. Verder is er geen goede regelgeving rond bescherming van de tropische bossen. Vervolg van illegale houtkap schiet dan ook tekort. De gevolgen voor de wereldbiodiversiteit zijn zo langzamerhand rampzalig te noemen.

Wat mist u het meeste van Nederland?

De agressie in het verkeer in Nederland mis ik met veel genoegen! Jakarta kent waanzinnig veel verkeer. Je gelooft je ogen niet. Alles krioelt rijndik door elkaar. Je staat permanent vast, wordt permanent gesneden enzovoort, maar er is niemand die zich erover druk maakt en al helemaal niemand die agressief wordt. Toeteren betekent hooguit iemand waarschu-

wen om schade te voorkomen. Daar kunnen wij Nederlanders (Europeanen) nog heel wat van leren.

Uw sleutelwoord voor de toekomst?

Mijn sleutelwoord voor de toekomst is 'uitdaging'. Maar ik voeg er in het Indonesisch onmiddellijk aan toe: *tapi pelan-pelan*. Dat betekent 'doe maar rustig aan'.

Indonesië is een land met grote mogelijkheden, maar de mensen hier beseffen dat nog niet of hebben voor de ontwikkeling daarvan minder interesse dan wij vanuit ons Westers denken vinden dat zij zouden moeten hebben. Iedereen lijkt hier wel permanent in een staat van tevredenheid te verkeren. Er is weinig innerlijke drive om dat te verbeteren. Men heeft voldoende te eten, de zon schijnt, dus is de houding in bijna alles *pelan-pelan ya*. Voor een 'erkend ongeduldig' persoon als ik, zie ik het als een uitdaging dit land op onze LNV-werkterreinen op weg te helpen.

Amerika

Argentinië

LNV-bureau
Buenos Aires

> Zuivelsector

Groei in zuivel

In de eerste helft van dit jaar is de zuivelproductie opnieuw met 10% toegenomen. Daarmee is de productie weer op het niveau geko-

men van vóór de economische crisis van 2002. In het rapport *The Argentine Dairy Sector* (LNV-bureau Buenos Aires) is aangegeven dat de melkproductie in 2000/2001 bijna 10 miljard liter bedroeg. Gezien deze ontwikkeling is de druk op het binnenlandse prijsniveau afgenomen. De Argentijnse overheid heeft daarom besloten de exportbelasting op melkpoeder en kaas met 5% te verlagen, tot respectievelijk 10 en 5%. Ondanks het hoge tarief is de zuivelexport in de eerste helft van 2006 met 21% toegenomen ten opzichte van 2005. De waarde bedroeg circa 421 miljoen dollar.

Brazilië

LNV-bureau Brasília

> Vis- en garnalenvoer

Visvoer in de lift

In São Gonçalo do Amarante, ongeveer zestig kilometer van Fortaleza in de deelstaat van Ceará, is deze

maand een nieuwe veevoerfabriek geopend. Ypióca en Nutron Alimentos, onderdeel van het Nederlandse Provimi, investeerden 3,5 miljoen euro. Het nieuwe bedrijf, BRFish, maakt zeven soorten voer met een hoge voedingswaarde. De fabriek kan duizend ton voer per maand produceren. Tegelijkertijd is ook Cargill flink aan het investeren in diervoeder, met name in vis- en garnalenvoer. Het bedrijf verwacht in 2010 een omzet van ruim 100 miljoen euro. Het onderdeel diervoeders van Cargill heeft dit jaar al 3,9 miljoen geïnvesteerd in capaciteitsuitbreiding en modernisering van de productie-eenheid in Pernambuco, een van de noordelijke deelstaten van Brazilië.

Mexico

LNV-bureau Mexico

> Biobrandstoffen

Wet biobrandstoffen

Op basis van de door het parlement aangenomen wet Biobrandstoffen moet de voor oliewinning verantwoordelijke staatsonderneming PEMEX vanaf 2007 6% ethanol toevoegen aan brandstoffen. Maar het opmerkelijke is dat pas nu wordt nagegaan of daar wel

een economische basis voor is: het ministerie van Energie en Technologische Energie laat een studie uitvoeren naar de mogelijkheden. Het richt zich daarbij op andere bronnen voor ethanol dan suiker en biobrandstoffen op basis van maïs, omdat Mexico daarvoor veel hogere productiekosten heeft dan Brazilië en de Verenigde Staten. Op korte termijn worden in de staat

Sonora drie ethanolfabrieken neergezet, met een totale investering van 130 miljoen dollar. Onder de investeerders zijn ook lokale producenten. De grondstof voor deze fabrieken is gele maïs. In plaats van de huidige witte. De productie zou deels dienen voor de toekomstige verplichte toevoeging met ethanol en deels bestemd zijn voor export naar de Verenigde Staten.

Korte berichten uit het buitenland

Azië

China

LNV-bureau Peking

> Verpakkingsmateriaal | Inenting Chinese dieren | Biodieselfabriek

Nieuwe regels verpakking

Sinds 1 augustus jl. gelden nieuwe Chinese regels voor verpakkingsmaterialen. Het voornaamste is dat materialen die voor de eerste keer worden gebruikt, moeten worden geregistreerd bij de lokale inspectie- en quarantainediensten. Het is verstandig om samen met de Chinese importeur of exporteur te overleggen wat de gevolgen zijn voor verschepingen van voedingsproducten.

Grootscheepse inenting veestapel

Het Chinese ministerie van Landbouw gaat dieren in alle provincies inenten tegen AI en MKZ. Volgens het ministerie werden in het eerste halfjaar van 2006 zes miljard pluimveedieren en 850 miljoen andere dieren ingeënt en lag het dekkingpercentage op negentig procent. Daarnaast heeft het ministerie een netwerk opgezet dat uitbraken moet rapporteren.

Chinese biodiesel

China National Cereals, Oils & Foodstuff Corp (COFCO) heeft met het gemeentebestuur van Shifeng (Centraal-Mongolië) een contract getekend voor de bouw van een ethanolproject op basis van maïs. De totale investering wordt op 150 miljoen dollar geschat. De fabriek moet begin 2008 een hoeveelheid van 300.000 ton biodiesel produceren, op basis van een input van 1 miljoen ton maïs per jaar.

Japan

LNV-bureau Tokyo

> Ethanolproductie

Biobrandstofmarkt in opkomst

Met het oog op de stijgende olieprijs heeft het ministerie van Landbouw besloten de productie van ethanol te promoten. Het ministerie dient een voorstel in voor een begroting van 67 miljoen euro in het fiscale jaar 2007 voor de bouw van fabrieken die ethanol uit suikerriet moeten winnen en voor de installatie van ethanolpompen op benzinstations. De geproduceerde ethanol moet op de lokale markt worden afgezet. Op grond van de huidige wetgeving mag

Korea
LNV-bureau Seoul

> **Varkensvlees**

Dalende verkoop varkensvlees

De groei van varkensvleesimport in Korea is het afgelopen jaar sterk gedaald. In 2005 steeg de totale varkensvleesimport nog met een kleine 50%, het afgelopen halfjaar is ze met slechts 19% gestegen. De verminderde import zou te maken hebben met de recente Chileense beslissing om de varkensproductie te verlagen. Ook richten vleesinkopers zich weer meer op rundvlees, in de verwachting dat de importbeperkingen van Amerikaans rundvlees binnenkort worden opgeheven.

ethanol tot maximaal 3% worden bijgemengd bij benzine, maar de druk om deze limiet te verhogen neemt geleidelijk toe. Of de binnenlandse productie aan de vraag naar ethanol tegemoet kan komen, is niet waarschijnlijk. Brazilië, een van 's werelds grootste producenten van suikerriet, maakt zich al klaar voor de export van ethanol naar Japan en andere delen van Azië.

Verzot op snoep

Belgen consumeren jaarlijks gemiddeld 23 kilo snoep, van chips tot koekjes en chocolade. Het Studiecentrum Snacks en Zoetwaren (SSZ) heeft berekend dat ze in totaal 1,7 miljard euro over hebben voor zoetigheid, een stijging van ruim 20% in vergelijking met drie jaar geleden. De grootste snoepers zijn 40-plussers, en chocolade is de absolute nummer één. Een Belg eet gemiddeld zes kilo chocolade in een jaar.

worden gebruikt. Het gaat om een investering van 10 miljoen euro.

Lekker warm met koolzaadolie

De stad Ottignies-Louvain-la-Neuve verwarmt vanaf volgende zomer vier gebouwen op basis van koolzaadolie. Ook worden de panden hiermee van elektriciteit voorzien. De klassieke verwarmings- en elektriciteitssystemen blijven gewoon als back-up bestaan.

Eigen kaas eerst

Belgen kiezen steeds vaker voor kaas van de huismerken van supermarktketens in plaats van bekende merknamen. Reden is vooral de prijs: huismerken zijn goedkoper. Met name goedkope supermarktketens als Aldi, Lidl en Colruyt verkopen meer kaas van het huis. De kaasconsumptie blijft verder geleidelijk stijgen met 2% per jaar.

Denemarken
LNV-bureau
Kopenhagen

> **Danisco | Biologische producten | Champignons | Vet**

Danisco koopt Sanhui

Het Deense concern Danisco heeft het Chinese Sanhui Chemical gekocht. Sanhui is de vijfde grootste producent van celluloserubber op een wereldmarkt van 20,1 miljard euro en de grootste fabrikant in China.

Krapte biomarkt

De verkoop van biologische producten is van 2004 tot 2005 met 12% toegenomen tot 0,3 miljard euro. Naar verwachting stijgt dit percentage ook in 2006 met meer dan 10%. Tussen 1999 en 2004 lag de verkoop op een stabiel maar laag niveau, met een aandeel van 3,65% van de totale voedingsmiddelenmarkt. De groei wordt deze vroege herfst nog eens extra aangemoedigd met een campagne. Eind augustus viel een EKO-krant in een oplage van 2,4 miljoen exemplaren bij alle huishoudens in de bus, met als titel: 'Biologische landbouw - voor jou, voor de dieren

en voor het milieu'. Die actie kost bijna 0,5 miljoen euro, meer dan de helft van het budget voor de totale campagne, die verder bestaat uit evenementen als oogstmarkten. De kans op een tekort aan biologische producten is nu reëel, aangezien het aantal bioboeren is afgenomen tot 3.166 in 2005, 360 boeren minder dan drie jaar daarvoor.

Korte berichten uit het buitenland

Europese Unie

België
LNV-bureau Brussel

> **Biobrandstoffen | Biodiesel en groene stroom | Warmte en koolzaadolie | Huismerkkaas | Snoep**

Boer vaart wel bij biobrandstoffen

De productie van biobrandstoffen legt volgend oogstjaar beslag op zestig- tot negentigduizend hectare landbouwgrond, vanwege de verbouwing van onder andere koolzaad, de basisgrondstof voor biodiesel. De Boerenbond ziet ruimte voor twintigduizend hectare en op langere termijn is er potentieel voor 50.000 hectare koolzaad in Vlaanderen en 150.000 hectare in heel België. Bedrijven die rekenen op een flinke portie van het nationale productiequotum voor accijnsvrije biobrandstoffen slui-

ten bovendien nu al contracten af voor het inzaaien van tarwe en suikerbieten voor bio-ethanol. De extra vraag naar landbouwgewassen voor biobrandstoffen geeft de boeren ruimte om betere prijzen te bedingen. Voor tarwe wordt verwacht dat de prijs zal stijgen van amper 95 euro tot 125 euro voor een ton. Experts schatten dat wereldwijd op termijn 15% van alle landbouwgewassen voor energiedoelinden zal worden gebruikt.

Milieuvergunning groene energie

Het bedrijf Flanders Bio Fuels uit Gistel heeft een milieuvergunning op zak om groene elektriciteit en biodiesel te produceren op basis van plantaardige afvalolie en koolzaadolie. Het concept is uniek in België omdat zowel de vrijgekomen warmte als het restafval opnieuw

Champignonteelt verdwijnt

In 1992 waren er nog 25 bedrijven met een productie van rond de 8000 ton, in 2002 waren er nog tien over en nu zijn er nog maar vier champignon telers. De productie is afgenomen tot – naar schatting – 2400 ton in 2006. Het blijkt in de praktijk onmogelijk de concurrentie aan te gaan met de champignonconserveren uit China en de verse champignons uit Polen.

Vet uit voeding

Het melkvet is voor een deel verdwenen uit de Deense kaas, boter en melk. Volgens berekeningen van de zuivelorganisatie Mejeriforeningene, is in de periode 2000–2004 in totaal ruim vijf miljoen kilo melkvet uit de voeding van de Denen verdwenen. Gemiddeld eet elke Deen dus een kilo melkvet minder dan in het jaar 2000. Het aandeel in de zuivelafzet van vetarme producten neemt nog steeds toe.

Finland

LNV-bureau
Kopenhagen

> Biodieselabriek

Nieuwe Finse biodieselabriek

In de Finse regio Päijät-Häme wordt waarschijnlijk een biodieselabriek gebouwd met een jaarproductie van tien miljoen liter. De aandeelhouders van het project zijn voornamelijk boeren uit de streek. De fabriek moet ten minste beslag leggen op 15% van de Finse koolzaad-opbrengst. De contracten daarvoor zouden komende winter worden gesloten, zodat de productie volgend jaar al kan beginnen. Het product is primair bedoeld voor oliegestookte verwarmingsinstallaties en is voldoende om ongeveer vierduizend woningen te verwarmen. Ook kan de dieselolie worden gebruikt in sommige soorten automotoren.

Ierland

LNV-bureau Londen

> Kalfsvleesproductie | Melkimport

Ieren moeten aan het kalfsvlees

Kalfsvlees heeft de toekomst. Dat meent althans Bord Bia, de Ierse exportbevorderingsdienst voor landbouw. Kalfsvlees wordt in zowel Ierland als het Verenigd Koninkrijk

nauwelijks gegeten, maar heeft volgens Bord Bia een groot prijsvoordeel. De prijs van kalfsvlees heeft een premie van 20% ten opzichte van de prijs van stierenvlees. Als meest waarschijnlijke afzetmarkt ziet Bord Bia de food-servicemarkt in Italië (met dit land heeft Ierland traditioneel al goede relaties voor de afzet van rundvlees). Volgens de analyse van Bord Bia heeft de Europese kalfsvleesmarkt een omvang van 785.000 ton per jaar, 11% van de totale rundvleesmarkt in Europa. Daarvan is 81% zogenoemd wit kalfsvlees en 16% rosé kalfsvlees. Tweederde deel van het geproduceerde kalfsvlees wordt geconsumeerd in Frankrijk en Italië. De Ierse rundvleessector heeft een aandeel van 9% in de totale rundvleesproductie in Europa.

Ierse melksector groeit

In 2005 is 590 miljoen liter melk geïmporteerd uit Noord-Ierland, een stijging van 42% ten opzichte van 2004. Dat betekent dat een derde deel van de totale melkproductie in Noord-Ierland in Ierland wordt afgezet. Tien jaar geleden was dat een nagenoeg niet bestaande handelsstroom. De Noord-Ierse melk gaat in belangrijke mate naar de verwerking tot andere zuivelproducten. De Ieren staan op de eerste plaats in de EU als het gaat om het drinken van melk.

Verenigd Koninkrijk

LNV-bureau Londen

> Lamsvlees | Kalfsvlees | Supermarkten biologisch | Eten buitenshuis | Verpakking

Functional food lamsvlees

Met steun van Hybu Cig Cymry, een organisatie die de vleesexport promoot, experimenteren negen schapenhouders uit Wales met lamsvlees als *functional food*: vlees dat door een toevoeging nog gezonder is voor de mens dan het van nature al was. De schapenhouders verwachten – als de experimenten goed uitpakken – een nichemarkt te ontwikkelen voor het vlees van ongeveer tienduizend lammeren per jaar. Ze geven de lammeren vanaf zes weken voor de slachtda-

tum een dieet van gras met lijnzaad- of visolie in een bepaalde verhouding.

BBC helpt kalfsvlees verkopen

Dankzij de activiteiten van voormalig BBC-verslaggeefster Janet Street-Porter in een kookprogramma neemt de verkoop van kalfsvlees toe. Supermarktketen Waitrose verkocht 45% meer kalfsvlees. Ook

Uit eten is in

Britten hebben in 2004 voor het eerst meer geld uitgegeven aan etentjes buiten de deur dan aan levensmiddelen om thuis eten te bereiden. Dit blijkt uit cijfers van het Office for National Statistics (het Britse CBS). In 2004 spendeerden de Britten 129 miljard euro aan eten buiten de deur (ruim 5.200 euro per gezin), tegenover 127 miljard euro voor boodschappen om een maaltijd thuis te bereiden. Dat is een verdubbeling van de uitgaven voor uit eten in 12 jaar. Wel is uit eten de laatste 15 jaar 63% duurder geworden, terwijl de prijzen van levensmiddelen met 24% zijn gestegen.

Met name pubs en afhaalrestaurants hebben enorm geprofiteerd van de stijging van het eten buiten de deur. Pubs zagen hun omzet uit de bereiding van maaltijden in de afgelopen tien jaar met 70% stijgen. Ook het afhalen van maaltijden is in het Verenigd Koninkrijk populairder dan in andere West-Europese landen. Overigens ligt ook het aandeel kant-en-klaarmaaltijden in de supermarkten hoger dan gemiddeld in West-Europa.

Londense slagerijen meldden een grotere vraag. Vanwege BSE en het slechte imago van de bio-industrie raakte het eten van kalfsvlees eind jaren '80, begin jaren '90 van de vorige eeuw uit de mode. Volgens Janet Street-Porter is het beter om kalfsvlees van Britse kalveren te eten, dan die te exporteren naar het Europese vasteland. "Wanneer je er goed over nadenkt, is het wreder om geen kalfsvlees te eten dan het wel te doen", aldus de voormalige journaliste.

Biologische producten

Supermarktketens Tesco en Sainsbury's gaan pakketten met biologische producten verkopen. Sainsbury's begint eind augustus met een proef en Tesco test de reactie van de consumenten in de eerste helft

van september. Beide supermarktketens, samen goed voor 47% van de levensmiddelenmarkt, willen een groter aandeel in de explosief groeiende biologische sector. Die steeg in 2005 al met 30% (ten opzichte van 2004) tot 2,4 miljard euro. Sainsbury's houdt zijn proef in het oostelijk deel van de Midlands en East Anglia (Oost-Engeland) met een bereik van 500.000 klanten. Tesco begint zijn proef in Zuid-Londen. Daar bevindt zich de grootste concentratie gezinnen die biologische producten kopen.

Biologisch afbreekbare verpakkingen

Sainsbury's heeft aangekondigd zijn kant-en-klaarmaaltijden te gaan voorzien van een biologisch afbreekbare verpakking. Met dit

initiatief breidt Sainsbury's het aantal productlijnen dat in dergelijk materiaal is verpakt uit van vijftien naar vijfhonderd. Volgens de supermarktketen betekent dit per jaar vierduizend ton minder plastic afval. Het verpakkingsmateriaal

wordt gemaakt op basis van plantaardige producten. Volgens het bedrijf is de snelheid van afbreken van de biologische verpakkingen even groot als die van een bananenschil.

Korte berichten uit het buitenland

Overig Europa

Turkije LNV-bureau Ankara

- > **Investeringswet |**
- Handelcijfers |**
- Verzekeringssysteem**

Nieuwe investeringswet

Er komen nieuwe wetsvoorstellen voor buitenlandse investeerders. Die bevatten onder meer een plan voor het opzetten van een organisatie om de bureaucratische rompslomp van de investeerders te verminderen. Een investeerder die op zoek is naar een agent, kan contact opnemen met deze organisatie, die verder de zorg voor de bureaucratische procedures overneemt. Volgens Sahin treedt de wet nog in werking vóór het aantreden van het nieuwe kabinet. In Turkije worden in november 2007 verkiezingen gehouden.

Nieuwe verzekering gaat Turkije veranderen

Een nieuwe agrarisch verzekeringsstelsel, door de regering ondersteund, zal het aanzicht van de Turkse samenleving veranderen.

Dat zegt althans Ali Babacan, minister van Staat. Het nieuwe systeem is inmiddels gelanceerd in Ankara. Het voldoet aan internationale

standaarden. De overheid betaalt de helft van de premies, het ministerie van Landbouw heeft hiervoor 107 miljoen euro gereserveerd.

Nederlandse handel stijgt

De Turkse agrarische handel met Nederland is in de eerste vijf maanden van 2006 met 15% toegenomen ten opzichte van 2005. De waarde van de export bedroeg 72,7 miljoen euro tegen een importwaarde van 90,9 miljoen euro. De uitvoer van Nederlandse producten nam toe met 16,5%. Belangrijkste stijgers waren margarine, vetten en oliën, zuivel, aardappelproducten, groenten en fruit, suiker en tabak. De vijf belangrijkste Turkse exportproducten waren tabak, koffie, thee, cacao, graanbereidingen en zetmeel, tuinbouwzaden, sierteeltproducten en planten.

Laatste nieuws

Nieuw instrument mkb voor buitenlandse marktverkenning

Euromonitor-database

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) heeft sinds kort een abonnement op de database van het internationaal vermaarde Britse marktonderzoeksbureau Euromonitor. Dit betekent dat het toegang heeft tot marktonderzoeksrapporten op het gebied van voedingsmiddelen in 80 landen: productspecifieke informatie over prijs- en marktontwikkelingen, consumentengedrag, enzovoort. Alle informatie die een ondernemer nodig heeft om zich goed voorbereid op de buitenlandse markt te begeven.

“Een geweldig instrument waarmee we meer *in-depth* marktgegevens tot onze beschikking hebben dan ooit”, verzekert plv. directeur Martin Olde Monnikhof van de directie Industrie & Handel van LNV. “Grote multinationals als Unilever hebben dit soort informatie al, maar onze doelgroep is het

midden- en kleinbedrijf, dat natuurlijk veel minder middelen heeft. Met de gegevens van Euromonitor kunnen wij die snel en efficiënt bedienen en helpen opstoten in de vaart der volkeren waar het de export betreft.”

Een Nederlandse kaasproducent die naar Tsjechië wil exporteren, kan bijvoorbeeld via het LNV-bureau op de Nederlandse ambassade in dat land beschikken over alle gegevens die er over de Tsjechische kaasmarkt bekend zijn: hoe groot die markt is, wat de kansen zijn, de kaasprijzen, de manier waarop kaas wordt verpakt, tot de ontwikkelingen op de kaasmarkt van de afgelopen 15 jaar en de prognoses voor de komende jaren.

Euromonitor heeft een gestandaardiseerd onderzoekstelsel, zodat de gegevens over de kaasmarkten in alle onderzochte landen

goed vergelijkbaar zijn, zonder vertekeningen. Informatie over het Bruto Nationaal Product (BNP) in de Verenigde Staten is één op één te vergelijken met die van het Tsjechische BNP.

“We zijn vrij frequente gebruikers van Euromonitor”, vertelt Branka Guyt van het LNV-bureau Praag. “En we hebben er zeer positieve ervaringen mee. Het is een enorme en toegankelijke database met up-to-date informatie die duidelijk en overzichtelijk. We konden al een aantal bedrijven blij maken met informatie die wij op de website van Euromonitor vonden.”

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het LNV-bureau in het land waarin u geïnteresseerd bent (zie ook pagina 20-21 voor de complete lijst van LNV-bureaus in het buitenland).

Link bekeken BISNIS

Als aanvulling op de informatie uit de Euromonitor-database is de volgende website wellicht een interessante optie. De Amerikaanse site BISNIS, de Business Information Service van het Ministerie van Handel, www.bisnis.doc.gov/bisnis geeft uitstekende markt informatie over een groot aantal landen in Oost-Europa en West-Azië. Bovenaan kunt u onder meer kiezen uit vele ‘Country reports’ en ‘Industry reports’. Onder dit laatste kopje vindt u “Food sector and agribusiness”, met rapporten over landen, levensmiddelen, zuivel, vlees, vis, dranken, machines en meer. Alle rapporten zijn gratis. Er is een regelmatig verschijnend ‘Business Bulletin’ on line. Tot slot handige links naar andere Amerikaanse informatiebronnen. Kortom een prima informatie database die een frequent bezoek zeker waard is.

Toolkits voor Nederlands bedrijfsleven in zes grote landen

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Het internationale aspect van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) wordt steeds belangrijker. Nederlandse bedrijven die via directe investeringen of via de toeleveringsketen actief zijn in opkomende markten, worstelen vaak met de vraag hoe ze met MVO-vraagstukken moeten omgaan en hoe ze hun eigen verantwoordelijkheid hierin kunnen afbakenen. Daarbij kan onder andere worden gedacht aan corruptie, kinderarbeid en uitputting van hulpbronnen. De MVO-toolkits bieden een handvat voor internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen.

De toolkits zijn gemaakt voor het Nederlandse bedrijfsleven dat gaat ondernemen of

al onderneemt in Brazilië, China, India, Indonesië, Rusland en Zuid-Afrika. De toolkits bestaan in digitale vorm en zijn te vinden op de website van de EVD:

www.internationaalondernemen.nl

De inhoud omvat concrete ervaringen en praktijkvoorbeelden van internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen. Centraal staan kwesties rond MVO die in een bepaald land spelen, en mogelijke oplossingen die een ondernemer kansen bieden. De indeling volgt de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen. Voor de Nederlandse overheid zijn de richtlijnen het belangrijkste kader voor MVO. Thema's die aan de orde komen, zijn: arbeidsomstandig-

heden, ketenverantwoordelijkheid, mensenrechten, milieu, omgaan met corruptie, verslaglegging en transparantie.

De huidige toolkits zijn gericht op bewustmaking: het verstrekken van informatie en het aanbieden van handelingsperspectieven voor bedrijven. Komend najaar wordt dit via de website van MVO Nederland aangevuld met tools als stappenplannen en dergelijke. MVO Nederland en de EVD ontwikkelden de toolkits in samenwerking met een groot aantal partners.

Zie voor meer informatie:

www.internationaalondernemen.nl

www.mvonederland.nl

Schoolvoorbeeld MVO

Zuid-Afrika: verantwoorde wijn

De Nederlandse wijnimporteur Lovian heeft voor de Nederlandse supermarkten een nieuwe Zuid-Afrikaanse wijn op de markt gebracht: Vinez. Op de fles staan twee keurmerken: Eko, voor 'biologisch geproduceerd', en Max Havelaar, voor een eerlijke prijs voor de producent.

De wijn wordt gemaakt door het bedrijf Stellar Organics. Lovian betaalt 30 eurocent extra per fles aan het Zuid-Afrikaanse bedrijf: tweederde gaat naar Stellar, eenderde naar Max Havelaar. De wijnboeren van Stellar Organics storten voor elke verkochte fles tien

cent in een werknemersfonds. De werknemers beslissen wat er met het geld gebeurt. Zo kwam er een omheining om de tuin van 28 woningen van de vaste medewerkers.

Bij Stellar zijn merendeels zwarte werknemers in vaste

dienst. De leiding over de arbeiders is in handen van een zwarte vrouw. Het grootste deel van de werknemers is ook vrouw. In vergelijking met de andere bedrijven in de omgeving zijn de arbeidsomstandigheden voor de werknemers bij Stellar Organics van een bovengemiddeld niveau. Er is goede en gratis huisvesting (met stromend water en elektriciteit), busvervoer naar en van het werk voor tijdelijke werknemers, toegang tot gezondheidszorg, er is een crèche en een basisschool voor de werknemers van het bedrijf.

Internationalisering groenten- en fruitsector

Hollandpaviljoen tuinbouwbeurs

Bedrijven worden uitgenodigd voor deelname om deel te nemen aan een Holland-paviljoen op de internationale tuinbouwbeurs Sifel, van 7-10 december a.s. in Agadir. De Sifel is een jaarlijkse vakbeurs voor de toelevering aan de voedingstuinbouw (groenten- en fruitteelt).

De beurs is sinds het ontstaan in 2003 uitgegroeid van 109 naar 302 deelnemers in 2005. Van de deelnemende bedrijven komt de helft uit het buitenland. Vooral Spanje en Frankrijk zijn sterk vertegenwoordigd, maar ook Nederlandse bedrijven zijn aanwezig. Het aantal bezoekers bedroeg vorige jaar ruim 20.000, waarvan een aanzienlijk aantal uit de omliggende landen.

Het belang van de Sifel is toegenomen door de dynamiek en groei van de Marokkaanse tuinbouwsector in de afgelopen jaren. Het is nu bij uitstek een platform voor bedrijven die geïnteresseerd zijn in de toelevering aan de hele tuinbouwkolom in Marokko, maar ook voor bedrijven die uit Marokko willen importeren, havenfaciliteiten willen aanbieden of joint ventures willen aangaan.

Sectorbeschrijving

De Marokkaanse groenten- en fruitteelt is hoofdzakelijk gericht op de export. De productie vindt overwegend plaats op moderne middelgrote tuinbouwbedrijven, die zich bevinden in de gebieden rond Fès, Casablanca en Agadir. De belangrijkste producten zijn tomaten, wortelen, meloenen, courgettes, paprika en sperziebonen. De groei en modernisering van de Marokkaanse groenten- en fruitsector is de laatste tien jaar vooral tot stand gekomen dankzij initiatieven van de overheid, buitenlandse investeringen en joint ventures.

Tussen 2001 en 2005 steeg de productie van groenten van 3,5 miljoen tot 4,9 miljoen ton, die van fruit van 2,2 miljoen tot 2,7 miljoen ton en die van peulvruchten van 186.680 tot 257.440 ton. Deze productiegroei ging gepaard met vergroting van het areaal. Dat steeg van 2001-2005 bij groenten van 177.175 naar 205.479 hectare, bij fruit van 76.330 naar 81.180 hectare en bij peulvruchten van 358.200 tot 401.000 hectare.

Bovendien is de invoer van landbouwmachines in die periode vervijfvoudigd. In de laatste jaren is een kasareaal van ongeveer vijfduizend hectare gebouwd, voor het overgrote deel bestaand uit plastic kassen. Meestal wordt daar in de grond geteeld. Het areaal

substraatteelt ligt vermoedelijk rond de 700 hectare; deze teelt groeit langzaam door de hogere productiekosten.

Hoewel er op dit moment voldoende water is, voert de overheid een – op de toekomst gericht – beleid van spaarzaam en duurzaam watergebruik. Efficiënte irrigatiesystemen zijn hierbij van belang. Tevens worden bedrijven aangemoedigd om ook in de verwerking van producten te investeren, omdat de meerwaarde daaruit nu vooral in het buitenland wordt verdiend. Ook dat geeft kansen voor joint ventures en de Nederlandse toeleverende industrie.

Voor meer informatie over de organisatorische aspecten van het Hollandpaviljoen kunt u contact opnemen met Jan Schenk van de directie Industrie en Handel van het ministerie van LNV (tel. 070 – 378 41 69; fax 070 – 378 61 23; e-mail: j.p.schenk@minlnv.nl).

Een van de belangrijkste Marokkaanse exportproducten is sperziebonen. Hier een sperziebonenveld van de Nederlandse firma Van Oers in de buurt van Agadir.

Kansen in tuinbouwsector (Seminar Turkije – 17 november a.s.)

Op 17 november a.s. organiseert de directie Industrie & Handel van het ministerie van LNV op initiatief van LNV-bureau Ankara een seminar in Antalya, het tuinbouwgebied bij uitstek.

Deze activiteit dient twee doelen: overdracht van Nederlandse kennis van nieuwe variëteiten en verpakkingen aan de Turkse tuinbouwsector, en netwerken voor samenwerking tussen Nederlandse en Turkse bedrijven. Leveranciers van plantaardig uitgangsmateriaal van groenten en fruit, en van de verpakkingindustrie kunnen in contact treden met

mogelijke handelspartners. Van Turkse zijde worden minimaal 100 deelnemers verwacht.

De Turkse tuinbouw maakt een sterke groei door. Moderne tuinbouwbedrijven voorzien de Europese markt van verse groenten en fruit. Turkse telers willen graag inspelen op de behoeften van hun klanten in het Westen. Maar ook de lokale markt vraagt steeds meer om diversiteit. Daarom is er veel interesse voor nieuwe variëteiten en de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van verpakkingen. Het seminar toont hoe Nederland inspeelt op de behoeften van de West-Europese consu-

ment en welke trends er zijn in consumentenbehoefes. Te denken valt aan snackgroenten, voorverpakte groenten, biologische groenten en eisen van smaak en houdbaarheid. Er zijn sprekers van onder andere The Greenery en Rijk Zwaan, en een aantal Turkse sprekers zal kort de vraagkant belichten.

Voor meer informatie kunt u terecht bij LNV-bureau Ankara, tel. 00 90 31 24 09 18 60, e-mail ank-lnv@minbuza.nl, of bij Gaby Blom-Faber, directie Industrie & Handel, tel. 070 378 56 65, e-mail g.g.r.blom@minlnv.nl

Marktrapporten op internet

Onderstaand weer een overzicht van de afgelopen maand op internet aangetroffen landen-, regio- en themarapporten over de levensmiddelensector en andere agrarische sectoren. De informatie is afkomstig van onder meer overheden, organisaties en databases en vormt een aanvulling op de door de LNV-bureaus verstrekte informatie. De rapporten zijn gratis en uitsluitend per e-mail opvraagbaar bij het Ministerie van LNV, Directie Industrie en Handel, de heer J.J.M. Verbeek, e-mail j.j.m.verbeek@minlnv.nl.

Land	Titel	Land	Titel
Algemeen	De wereldmarkt voor groenten, aardappelen en fruit (184 pag.)	Israël	Dairy Industry (56 pag.)
Algemeen	Drought in the Mediterranean Area and Agriculture (45 pag.)	Jordanië	Biotechnologiewetgeving (3 pag.)
Algemeen	Fraud Risk in Emerging Countries (33 pag.)	Kameroen	Emerging Market 2006 (7 pag.)
Algemeen	Nanotechnology and the Poor – Opportunities & Risks (29 pag.)	Kenia	Emerging Market 2006 (6 pag.)
Algemeen	The World of Organic Agriculture 2006 (21 pag.)	Korea	Biotechnologiesector (5 en 16 pag.)
Algemeen	Water Crisis – Key Issue for Wealthy Nations (32 pag.)	Korea	GMO-testen o.a. aardappelen en sojabonen (21 pag.)
Australië	Herb and Spice Industry 2006-2011 (8 pag.)	Korea	Greenhouse Study 2006 (55 pag.)
Bahrein	Samenvatting warenwet (10 pag.)	Korea	Rijstsector (16 pag.)
Brazilië	Samenvatting warenwet (20 pag.)	Malta	Malta Business and Investment Guide (18 pag.)
Bulgarije	Doing Business in Bulgaria (74 pag.)	Mexico	Aardnotensector (8 pag.)
Bulgarije	Vee- en vleessector (25 pag.)	Mexico	Additievenwetgeving (12 pag.)
China	Aspergessector (6 pag.)	Mexico	Plantenzadensector (9 pag.)
China	Customs Control/Cross-border Transactions (28 pag.)	Middellandse Zee	De kurksector rond de Middellandse Zee (34 pag.)
China	Noordoost-China: Shenyang economisch verslag (7 pag.)	Nederland	Infrastructuur & Agrologistiek Greenports (45 pag.)
China	Shandong-provincie, booming regio Qingdao (8 pag.)	Nederland	Groene grondstoffen: bioplastics (26 pag.)
China	Update contaminanten in voedselwetgeving (11 pag.)	Nederland	Land-en tuinbouwcijfers 2006 (264 pag.)
Colombia	Emerging Market 2006 (5 pag.)	Nederland	Visie op de aardappelkolom (122 pag.)
Costa Rica	Emerging Market 2006 (6 pag.)	Oekraïne	Emerging Market 2006 (10 pag.)
Cyprus	Doing Business in Cyprus (24 pag.)	Oman	Samenvatting warenwet (11 pag.)
Dom. Rep.	Emerging Market 2006 (5 pag.)	Peru	Biotechnologiesector (6 pag.)
Dom. Rep.	Food Sector (11 pag.)	Polen	Gedistilleerdsector (11 pag.)
Ecuador	Biotechnologiesector (7 pag.)	Polen	Wijnsector (6 pag.)
El Salvador	Emerging Market 2006 (5 pag.)	Polen	Zuidvruchtensector (11 pag.)
Emiraten	Samenvatting warenwet (13 pag.)	Qatar	Samenvatting warenwet (24 pag.)
Europa	Climate Change & Biodiversity (64 pag.)	Singapore	Nieuwe GMO-wetgeving (3 pag.)
Europa	Towards Biodiversity Monitoring (84 pag.)	Slovenië	Emerging Market 2006 (9 pag.)
Frankrijk	Biologische landbouw (17 pag.)	Syrië	Biotechnologiewetgeving (3 pag.)
Ghana	Emerging Market 2006 (7 pag.)	Taiwan	Biotechnologiesector (15 pag.)
Griekenland	Tomaten- en tomatenproductensector (12 pag.)	Tanzania	Emerging Market 2006 (8 pag.)
Guatemala	Samenvatting warenwet (13 pag.)	Trinidad enTobago	Emerging Market 2006 (9 pag.)
India	Emerging Market Report 2006 (9 pag.)	Tsjechië	Biologische landbouw (10 pag.)
India	Food Processing Sector (28 pag.)	Uruguay	Emerging Market 2006 (6 pag.)
India	Tax and Business Guide (189 pag.)	Verenigde Staten	Sugar and Sweeteners Outlook (77 pag.)
Indonesië	Biotechnologiesector (6 pag.)	Verenigde Staten	American Agriculture: Use and Production (239 pag.)
Indonesië	Landbouwsubsidies: sectoren palmolie, rubber, cacao (6 pag.)	Verenigde Staten	Dairy Backgrounder: de Amerikaanse zuivelsector (25 pag.)
Israël	Biotechnologiesector (21 pag.)	Verenigde Staten	US Trade and Investment in Sub-Saharan Africa (151 pag.)
		Zuid-Afrika	Emerging Market 2006 (9 pag.)
		Zuid-Afrika	Samenvatting warenwet (16 pag.)
		Zuid-Afrika	Snack Food Sector (16 pag.)

LNV-bureaus in het buitenland

AFRIKA

ADDIS ABBEBA

Werkgebied: Ethiopië
Drs. Ir. G. Westenbrink, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Old Airport Zone, Addis Abbeba
P.O. Box 1241, Addis Abbeba
Tel.: (00-251) 113.711.100 (BZ)
Fax: (00-251) 113.711.577 (BZ)
E-mail: add-lnv@minbuza.nl
www.netherlandsembassyethiopia.org

Algiers (LNV-steunpunt, valt onder LNV-bureau Parijs)

Dhr. Khaled Benchaalal, Technisch Assistent
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden 27 Chemin Cheikh Bachir El-Ibrahimi El-Biar
Postadres: Boite Postale 72, 16030 Algiers - Algerije
Tel.: (00-213) 21.92.28.28
Fax: (00-213) 21.92.29.47
E-mail: alg-lnv@minbuza.nl
www.ambassadepaysbasalger.org

NAIROBI

Werkgebied: Kenia, Eritrea, Oeganda, Tanzania, tevens voor UNEP
Dhr. D.J. Bruinisma, LNV-Raad
Ambassade der Nederlanden, Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Riverside Lane, Off Riverside Drive, Nairobi, Kenia
Postadres: P.O. Box 41537, 00100, Nairobi, Kenia
Tel.: (00-254) 20.4450.137
Fax: (00-254) 20.4450.138
E-mail: nlnaigr@accesskenya.com
2e e-mail: nai-lnv@minbuza.nl
www.netherlands-embassy.or.ke

PRETORIA

Werkgebied: Zuid-Afrika, Zambia
Prof. drs. N.W. Visser, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, 210 Queen Wilhelmina Street New Muckleneuk, Pretoria 0083, Zuid-Afrika
Postadres: P.O.Box 117, Pretoria 0001, Zuid-Afrika
Tel.: (00-27) 12.425.4570/2/3
Fax: (00-27) 12.425.4571
E-mail: nlpreagr@telkomsa.net
2e e-mail: pre-lnv@minbuza.nl
www.dutchembassy.co.za

AMERIKA

BRASÍLIA

Werkgebied: Brazilië
Dhr. J.G. van de Vooren, LNV-Raad
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Ses Avenida das Nações, QD. 801, Lote 05 CEP 70405-900 Brasília - DF, Brazilië
Postadres: Caixa Postal 07/0098, CEP 70359-970 Brasília - DF, Brazilië
Tel.: (00-55) 61.3961.3200 (BZ)
Tel.: (00-55) 61.3961.3208 (LNV)
Fax: (00-55) 61.3961.3233 (LNV)
E-mail: nlbraagr@uol.com.br
2e e-mail: bra-lnv@minbuza.nl
www.embaxada-holanda.org.br

São Paulo (LNV-steunpunt, valt onder LNV-bureau Brasíliã)

Mw. F.E. Heering, Technisch Assistent
Consulaat-Generaal der Nederlanden
Bezoekadres: Avenida Brigadeiro Faria Lima 1779, 3 - andar CEP 01451-001-Sao Paulo-SP, Brazilië
Postadres: Caixa Postal 11302, CEP 05422-970-São Paulo-SP, Brazilië
Tel.: (00-55) 11.3811.3300 (BZ)
Fax: (00-55) 11.3819.0903 (LNV)
E-mail: nlsaoagr@uol.com.br
2e e-mail: sao-lnv@minbuza.nl
www.embaxada-holanda.org.br

BUENOS AIRES

Werkgebied: Argentinië, Chili, Uruguay
Drs. M. van Genne, LNV-Raad
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Edificio Porteño II, Olga Cossentini 831, Pisos 3 y 4, C1107 BVA Buenos Aires, Argentinië
Postadres: Ambassade der Nederlanden, Olga Cossentini 831, C1107 BVA Buenos Aires, Argentinië
Tel.: (00-54) 11.4338.0090 (LNV)
Fax: (00-54) 11.4338.0091 (LNV)
E-mail: nlbueagr@embajadaholanda.int.ar
2e e-mail: bue-lnv@minbuza.nl
www.embajadaholanda.int.ar

MEXICO

Werkgebied: Mexico, Cuba
Ir. P.A.L. de Rijk, LNV-Raad
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Av. Vasco de Quiroga 3000, Piso 7, Colonia Santa Fe, 01210 Mexico D.F., Mexico
Postadres: Apartado Postal 10-656, 11000 Mexico D.F., Mexico
Tel.: (00-52) 55.5258.9921 tst. 215 (LNV)
Fax: (00-52) 55.5258.8139
E-mail: lnv@nlgvmex.com
2e e-mail: mex-lnv@minbuza.nl
www.paisesbajos.com.mx

WASHINGTON

Werkgebied: Verenigde Staten van Amerika (incl. Puerto Rico), Canada, tevens Wereldbank
Ir. W.L.A.G. Tacken, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, 4200 Linnean Avenue, N.W. Washington, D.C 20008-3896, Verenigde Staten van Amerika
Tel.: (00-1) 202.274.2716/2718
Fax: (00-1) 202.244.3325
E-mail: nlwasagr@yahoo.com
2e e-mail: was-lnv@minbuza.nl
www.netherlands-embassy.org/

AZIË

BANGKOK

Werkgebied: Thailand en Vietnam
Ir. R.J. Konijn, LNV-Raad
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, 15 Soi Tonson Ploenchit Road, Lumpini, Pratumwan
Postadres: P.O. Box 404, Bangkok 10330, Thailand
Tel.: (00-66) 2.309.5290 (LNV)
Fax: (00-66) 2.309.5295 (LNV)
E-mail: nlbanagr@loxinfo.co.th
2e e-mail: ban-lnv@minbuza.nl
www.mfa.nl/ban

Hanoi (LNV-steunpunt, valt onder LNV-bureau Bangkok)

Mw. Truong Thi Dung, Technisch assistent
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden Daeha Office Tower, 6 th floor 360 Kim Ma Street, Ba Dinh District, Hanoi
Tel.: (00-84) 4.831.5650
Fax: (00-84) 4.831.5605
E-mail: nlhanagr@yahoo.com
2e e-mail: han-lnv@minbuza.nl
www.netherlands-embassy.org.vn

JAKARTA

Werkgebied: Indonesië, tevens voor Association of South-East Asean Nations (ASEAN)
Mr. J.M.P.H. van der Zijden, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Jalan H.R. Rasuna Said, Kavel S-3, Kuningan, Jakarta 12950, Indonesië
Tel.: (00-62) 21.524.1032/48 (LNV)
Fax: (00-62) 21.526.2230 (LNV)
E-mail: nljakagr@jrne.or.id
2e e-mail: jak-lnv@minbuza.nl
www.netherlandsembassy.or.id/

KUALA LUMPUR

Werkgebied: Maleisië, Filippijnen
Drs. A.M. de Roo, LNV-Raad
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden 7th Floor, South Block. The Amp Walk 218, Jalan Ampang 50480 Kuala Lumpur
Postadres: Postbus 10543 50716 Kuala Lumpur Maleisië
Tel.: (00-60) 3.216.86.206 (LNV)
Fax: (00-60) 3.216.86.240 (BZ)
E-mail: nlgovkl@netherlands.org.my
2e e-mail: kll-lnv@minbuza.nl
www.netherlands.org.my

Manilla (LNV-steunpunt, valt onder LNV-bureau Kuala Lumpur)

Dhr. J.I.C. Laquian, Technisch Assistent
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, 9e Etage, King's Court Bldg I, 2129 Chino Roces Avenue, Makati City, Metro Manilla, Filippijnen
Postadres: P.O. Box 2448 MCPO, 1264 Makati, Metro Manilla, Filippijnen
Tel.: (00-63) 2.811.2706 (LNV)
Fax: (00-63) 2.811.2706 (LNV) of (00-63) 2.815.4579 (BZ)
E-mail: nlmanagr@eastern.com.ph
2e e-mail: man-lnv@minbuza.nl
www.netherlandsembassy.ph

Singapore (LNV-steunpunt, valt onder LNV-bureau Kuala Lumpur)

Dhr. K.C. Chong, Technisch Assistent
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, 541 Orchard Road, 13-01 Liat Towers, Singapore 238881
Postadres: Tanglin P.O. Box 447, Singapore 912415
Tel.: (00-65) 6739.1121 (LNV)
Fax: (00-65) 6737.1940 (BZ)
E-mail: nlsinagr@singnet.com.sg
2e e-mail: sin-lnv@minbuza.nl
www.nethemb.org.sg/

NEW DELHI

Werkgebied: Bhutan, India, Sri-Lanka, Nepal
Ir. A. Parzer, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, 6/50F Shantipath, Chanakyapuri, New Delhi 110021, India
Tel.: (00-91) 11.24.197.604/5/77
Fax: (00-91) 11.24.197.702
E-mail: nlndeagr@vsnl.net
2e e-mail: nde-lnv@minbuza.nl
www.hollandinindia.org

PEKING

Werkgebied: Volksrepubliek China, (incl. Hong Kong) en Mongolië
Ir. H.J.W. van Duijn, LNV-Raad
Mw. ir. G.J.G.M. Nuytens-Vaarkamp, LNV-Attachée
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, 4, Liangmahe Nanlu Rd. Beijing 100600, Volksrepubliek China
Tel.: (00-86) 10.8532.0260 (LNV)
Fax: (00-86) 10.8532.0303 (LNV)
E-mail: info@nlpekagr.com
2e e-mail: pek-lnv@minbuza.nl
www.hollandinchina.org/nl/peking/intro.htm
Web (LNV): www.nlpekagr.com

Hong Kong SAR (LNV-steunpunt, valt onder LNV-bureau Peking)

Mw. M.P.C. Ng, Technisch Assistent
Post/Bezoekadres: Consulaat-Generaal der Nederlanden, Room 5702, 57/F Cheung Kong Center, 2 Queen's Road Central, Hong Kong, Volksrepubliek China
Tel.: (00-852) 2524.8187/88 (LNV)
Fax: (00-852) 2524.9419 (LNV)
E-mail: nlhonagr@netherlands-cg.org.hk
2e e-mail: hon-lnv@minbuza.nl
www.netherlands-cg.org.hk
Web (LNV): www.nlpekagr.com

Shanghai (LNV-steunpunt, valt onder LNV-bureau Peking)

Dhr. N. Hong, Technisch Assistent
Post/Bezoekadres: Consulaat-Generaal der Nederlanden, Sun Plaza, East Tower, 4th Floor, 88 Xian Xia Road, Shanghai 200336, Volksrepubliek China
Tel.: (00-86) 21.6209.9076 (BZ)
Fax: (00-86) 21.6278.9722 (LNV)
E-mail: nlshaagr@uninet.com.cn
2e e-mail: sha-lnv@minbuza.nl
www.hollandinchina.org/nl/cg/sh-intro.htm
Web (LNV): www.nlpekagr.com

SEOUL

Werkgebied: Republiek Korea en Taiwan
Ir. J.P.N. Damen, LNV-Raad
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Kyobo Building, 14th floor, 1, Jongno 1-ka Jongno-gu, Seool 110-714, Republiek Korea
Postadres: K.P.O. Box 509, Seool 110-605, Republiek Korea
Tel.: (00-82) 2.723.4180
Fax: (00-82) 2.723.0283
E-mail: main@lnvseo.org
2e e-mail: seo-lnv@minbuza.nl
www.nlemassy.or.kr

Taipei (LNV-steunpunt, valt onder LNV-bureau Seoul)

Mw. C.S. Hsiung, Technisch Assistent
Post/Bezoekadres: Netherlands Trade and Investment Office, Agricultural and Food Department, Rm. B, 5/F Artist Construction Building, 133 Min Sheng E. Road, Section 3, Taipei 105, Taiwan
Tel.: (00-886) 2.2713.5760
Fax: (00-886) 2.2713.0194
E-mail: nltaiagr@ntio.org.tw
www.ntio.org.tw/agricultural/index-e.htm

TOKYO

Werkgebied: Japan
Ir. F.L.M. Vossenaar, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Shiba-koen, 3-6-3, Minato-ku, 105-0011 Tokyo, Japan
Tel.: (00-81) 3.5401.0421 (LNV)
Fax: (00-81) 3.5401.0424 (LNV)
E-mail: nltokagr@ma.neweb.ne.jp
2e e-mail: tok-lnv@minbuza.nl
www.oranda.or.jp

EUROPESE UNIE

Athene (LNV-steunpunt, valt onder LNV-bureau Boekarest)

Mw. M. Plessas-Schallenberg, Technisch Assistent
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Leoforos Vassileos Konstantinou 5-7, Athene 106-74, Griekenland
Tel.: (00-30) 2.107.254.960
Fax: (00-30) 2.107.254.907
E-mail: ath-agr@dutchmail.gr
2e e-mail: ath-lnv@minbuza.nl
www.dutchembassy.gr

BERLIJN

Werkgebied: Duitsland, Zwitserland
Dr. T.C. de Groot, LNV-Raad
Mw. Mr. S.M.C. Deepen, LNV-Attachée
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Klosterstrasse 50, 10179 Berlin, Duitsland
Tel.: (00-49) 30.2095.6480 (LNV)
Fax: (00-49) 30.2095.6481 (BZ)
E-mail: bli-lnv@minbuza.nl
www.dutchembassy.de

BOEDAPEST

Werkgebied: Hongarije, Slovenië, Oostenrijk
Ir. J.A. Landstra, LNV-Raad
Mw. A.E. Braam, Raad voor Veterinaire aangelegenheden
Veterinair Werkgebied: Hongarije, Bulgarije, Estland, Letland, Litouwen, Macedonië, Polen, Roemenië, Slovenië, Tsjechoë en Slowakije
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,

Spanje: groeiende import van bloemen en planten

Volgens de organisatie van producenten en exporteurs heeft Spanje in 2005 bijna 24% meer snijbloemen ingevoerd dan in 2004. De omzet bedroeg 63,3 miljoen euro. De anjer was de meest geïmporteerde bloem (+32%), gevolgd door de roos (+19%), de gladiool (+18%) en de chrysanthe (+16%). De import van levende planten steeg in de eerste 11 maanden van 2005 tot 103,7 miljoen euro, 10% meer dan in 2005. De invoer van bomen en struiken daalde met 5%, terwijl

de tuinplanten met 17%, rozen met 15% en binnenplanten met 13% stegen. De export liet diverse dalingen zien: er werden 23% minder snijbloemen verkocht dan in 2004; de plantenexport bleef staan op het niveau van 2004, te weten 133 miljoen euro. Naar variëteit werden 36% minder rozen en 30% minder rododendrons en azalea's verkocht, maar de bollenverkoop liet een stijging van 60% zien.

Fuge utca 5-7, (2e district),
1022 Boedapest, Hongarije
Postadres: P.O. Box 56,
1388 Boedapest, Hongarije
Tel.: (00-36) 1.3366.380 (LNV)
Fax: (00-36) 1.3266.238 (LNV)
E-mail: nlboeagr@pronet.hu
2e e-mail: bdp-lnv@minbuza.nl
www.netherlandsembassy.hu

BRUSSEL
Werkgebied: België, Luxemburg
Jhr. mr. ing. K.H.A. von Chrismar, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, H. Debrouxlaan 48,
1160 Brussel, België
Tel.: (00-32) 2.679.1550 (LNV)
Fax: (00-32) 2.679.1780 (LNV)
E-mail: nlbruaagro@euronet.be
2e e-mail: bruln@minbuza.nl
www.nederlandsambassade.be

KOPENHAGEN
Werkgebied: Denemarken, Estland,
Finland, Noorwegen, IJsland, Zweden
Dhr. H.H. Schipper, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Toldbodgade 33,
DK 1253 Kopenhagen K, Denemarken
Tel.: (00-45) 33.707.218
Fax: (00-45) 33.140.350
E-mail: nlkopagr@newmail.dk
2e e-mail: kop-lnv@minbuza.nl
www.nlembassy.dk

LONDEN
Werkgebied: Verenigd Koninkrijk, Ierland
Drs. G.G.J. Thissen, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, 38, Hyde Park Gate,
Londen SW7 5DP, Verenigd Koninkrijk
Tel.: (00-44) 20.7590.3279/76/77/80
Fax: (00-44) 20.7581.5276
E-mail: nllonagr@netherlands-
embassy.org.uk
2e e-mail: lon-lnv@minbuza.nl
www.netherlands-embassy.org.uk/

MADRID
Werkgebied: Spanje, Marokko, Portugal
Mr. C.J. Heringa, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Avenida del Comandante
Franco 32, 28016 Madrid, Spanje
Tel.: (00-34) 91.353.7521/20 (LNV)
Fax: (00-34) 91.353.7567 (LNV)
E-mail: nlmadagr@telefonica.net
2e e-mail: mad-lnv@minbuza.nl
www.embajadapaisesbajos.es

**Lissabon (LNV-steunpunt, valt
onder LNV-bureau Madrid)**
Mw. A.P. Paiva Geadas,
Technisch Assistent
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Avenida Infante Santo
43-50, 1399-011 Lissabon, Portugal
Tel.: (00-351) 21.391.4919 (LNV)
Fax: (00-351) 21.391.4952 (LNV)
E-mail: nllisagr@netcabo.pt
2e e-mail: lis-lnv@minbuza.nl
www.emb-paisesbaixos.pt

PARIS
Werkgebied: Frankrijk, Algerije
Mw. drs. M.A.J. Vaes, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, 7-9 Rue Eblé,
75007 Parijs, Frankrijk
Tel.: (00-33) 1.4062.3353 (LNV)
Fax: (00-33) 1.4062.3452 (LNV)
E-mail: agriculture@amb-pays-bas.fr
2e e-mail: par-lnv@minbuza.nl
www.amb-pays-bas.fr

PRAAG
Werkgebied: Tsjechië, Slowakije
Mw. Ir. P.M.B. de Vries-Van Loon, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Gotthardska 6/2,

160 00 Praag 6, Bubenec, Tsjechië
Tel.: (00-420) 233.015.218
Fax: (00-420) 233.015.257 (LNV)
E-mail: nlpraagr@ti.cz
2e e-mail: pra-lnv@minbuza.nl
www.netherlandsembassy.cz

ROME
Werkgebied: Italië
Mw. drs. H. van Rootselaar, Technisch
Assistent
Mw. M. Sipman, Technisch Assistent
Mw. drs. C.W. Zwitter, Adjunct-Attachée (tijd.)
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Via della Camilluccia 701-703,
00135 Rome, Italië
Tel.: (00-39) 06.367.67224 (LNV)
Fax: (00-39) 06.367.67261 (LNV)
E-mail: nlrromagr@tuttopmi.it
2e e-mail: rom-lnv@minbuza.nl
www.olanda.it/

WARSCHAU
Werkgebied: Polen, Letland, Litouwen
Drs. ing. A.W. Verhey, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Ul. Kawalarii 10,
00 468 Warschau, Polen
Tel.: (00-48) 22.559.1269
Fax: (00-48) 22.840.2634
E-mail: nlrwaragr@ikp.pl
2e e-mail: war-lnv@minbuza.nl
www.nlembassy.pl

MIDDEN-OOSTEN

ABU DHABI
Werkgebied: Verenigde Arabische Emiraten,
Saoedi-Arabië, Iran
Dr. ir. J.G. van der Beek, LNV-Raad
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
Apt. 602 Al Masaood Tower Building, Shelkh
Hamdan Street, Abu Dhabi,
Verenigde Arabische Emiraten.
Postadres: P.O.Box 46560, Abu Dhabi,
Verenigde Arabische Emiraten.
Tel.: (00-971) 2.632.0712 (LNV)
Fax: (00-971) 2.632.0198 (LNV)
E-mail: abu-lnv@minbuza.nl

**Riyadh (LNV-steunpunt, valt onder
LNV-bureau Abu Dhabi)**
Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Diplomatic Quarter, Riyadh,
Saoedi-Arabië
Dhr. M.M. el Bahaie, Technisch Assistent
Postadres: P.O.Box 94307, Riyadh 11693,
Saoedi-Arabië
Tel.: (00-966) 1 488 1093/2501 (LNV)
Fax: (00-966) 1 488 1519 (LNV)
E-mail: riy-lnv@minbuza.nl
www.holland.org.sa

**Teheran (LNV-steunpunt, valt
onder LNV-bureau Abu Dhabi)**
Dhr. M. Shafeghati, Technisch Assistent
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
Darrous Shahrzad Boulevard, Kamasai Street,
1st East Lane 33, 19498 Teheran, Iran
Postadres: P.O. Box 11365-138, Teheran, Iran
Tel.: (00-98) 21.2255.5094 (LNV)
Fax: (00-98) 21.2256.0213 (LNV)
E-mail: teh-lnv@minbuza.nl
www.mfa.nl/teh

KAIRO
Werkgebied: Egypte, Jordanië,
Libanon, Syrië
Ir. H.L.M. van Wissen, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, 18, Hassan Sabri Street, 11211,
Zamalek, Kairo, Egypte
Tel.: (00-202) 736 38 63 / 739 55 71/2/3
Fax: (00-202) 736 09 36
E-mail: nlkaiagr@hollandemb.org.eg
2e e-mail: kai-lnv@minbuza.nl
www.hollandemb.org.eg

**Damascus (LNV-steunpunt, valt
onder LNV-bureau Kairo)**
Mw. Samar Kadri, Technisch Assistent
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
Abou Roumaneh, Al-Jalaa Street,
Imm. Tello, Damascus, Syrië
Postadres: Boîte Postale 702, Damascus, Syrië
Tel.: (00-963) 11.333.5119/6871 (BZ)
Fax: (00-963) 11.333.9369 (BZ)
E-mail: nldamagr@cyberia.net.lb
2e e-mail: dmc-lnv@minbuza.nl

OVERIG EUROPA

ANKARA
Werkgebied: Turkije, Israël,
Palestijnse Gebieden
Mw. drs. C.J.M. Konsten, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Turan Günes Bavari 7,
Cadde no. 3, Yildiz 06550 Ankara, Turkije
Tel.: (00-90) 312.409.1860 (LNV)
Fax: (00-90) 312.409.1892 (LNV)
E-mail: nlgovankagr@bnet.net.tr
2e e-mail: ank-lnv@minbuza.nl
www.dutchembassy.org.tr
Web (LNV): www.nlanagr.com

BOEKAREST
Werkgebied: Roemenië,
Bulgarije, Griekenland
Ir. Ing. M.Y. Brouwer, LNV-Attaché
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Aleea Alexandru 20, Sector 1,
011823 Boekarest, Roemenië
Tel.: (00-40) 21.231.5657 (LNV)
Fax: (00-40) 21.231.6373 (LNV)
E-mail: nlbkagr@olanda.kappa.ro
2e e-mail: bkr-lnv@minbuza.nl
www.olanda.ro/

**Sofia (LNV-steunpunt, valt onder
LNV-bureau Boekarest)**
Mw. D.H. Milenkova, Technisch Assistent
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
Oborishte 15, 1504 Sofia, Bulgarije
Postadres: P.O. Box 91, 1000 Sofia, Bulgarije
Tel.: (00-359) 2.8160.380 (LNV)
Fax: (00-359) 2.8160.381 (LNV)
E-mail: nlssofagr@bulpost.net
2e e-mail: sof-lnv@minbuza.nl
www.netherlandsembassy.bg/

KIEV
Werkgebied: Oekraïne, Armenië,
Azerbeidzjan, Georgië, Moldavië
Ir. A.A. Verhagen, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Kontraktova Ploscha 7,
01901 Kiev, Oekraïne
Tel.: 0900-1523 (alleen vanuit Nederland)
of (00-380) 44 490 82 23 (LNV)
Fax: (00-380) 44.490.8266 (LNV)
E-mail: kievagr@ukr.net
2e e-mail: kie-lnv@minbuza.nl
www.holland.com.ua

MOSKOU
Werkgebied: Rusland, Kazachstan,
Oezbekistan, Wit-Rusland
Ir. M. Overheul, LNV-Raad
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
Tverskoj Blvd. 14/1, 5th Floor,
125009 Moscow, Rusland
Postadres: Kalashny Pereulok 6,
13100 Moskou, Rusland
Tel.: (00-7) 495.797.2946
Fax: (00-7) 495.797.2905
E-mail: moslnv@sovintel.ru
2e e-mail: mos-lnv@minbuza.nl
www.netherlands-embassy.ru

ZAGREB
Werkgebied: Bosnië-Herzegovina, Kroatië,
Servië-Montenegro
Mr. O.B.M. Meuffels, LNV-raad
Mw. D. Budimir, Technisch Assistent
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Medvescak 56,
10000 Zagreb, Kroatië

Tel.: (00-385) 1.464.2220 (LNV)
Fax: (00-385) 1.464.2221 (LNV)
E-mail: zag-lnv@minbuza.nl
www.netherlandsembassy.hr

**Belgrado (LNV-steunpunt, valt
onder LNV-bureau Zagreb)**
Mw. M. Mirkovic, Technisch Assistent
Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Simina 29, 11000 Belgrado,
Servië-Montenegro
Postadres: Postfah 489, 11001 Belgrado
Tel.: (00-381) 11.202.39.80
Fax: (00-381) 11.202.39.99
E-mail: nlgovbel@eunet.yu (tijdelijk)
2e e-mail: bel-lnv@minbuza.nl
www.nlembassy.org.yu

PERMANENTE VERTEGENWOORDIGINGEN LNV BIJ INTERNATIONALE ORGANISATIES

BRUSSEL PV-EU
Mr. G.P.G. Kunst, LNV-Raad
Drs. A.M. Akkerman, Raad voor
Veterinaire Aangelegenheden
Mw. Drs. S.J.C.W. Bont, LNV-Attachée
Drs J.J.M. Paardkoper, LNV-Attaché
Post/Bezoekadres: Permanente
Vertegenwoordiging van het Koninkrijk
der Nederlanden bij de Europese Unie,
H. Debrouxlaan 48, 1160 Brussel, België
Tel.: (00-32) 2.679.1545/1546 (LNV)
Fax: (00-32) 2.679.1776 (LNV)
E-mail: br-lnv@minbuza.nl
www.nederlandsseambassade.be
Tevens belast met procurement-aangelegenheden in het kader van de ontwikkelingsfondsen van de EU.

GENÈVE PV-WTO
Werkgebied: Permanente
Vertegenwoordiging van het Koninkrijk
der Nederlanden bij de WTO
(Wereldhandelsorganisatie) en andere -
internationale organisaties te Genève
(UNCTAD, UNEP, WHO, WIPO/UPOV)
Mr. M.P.C. Huije, LNV Raad
Postadres: C.P. 196, 1211 Genève 20 C/C,
Zwitserland
Tel.: (00-41) 22.748.1822/08 (LNV)
Fax: (00-41) 22.748.1828 (BZ)
E-mail: nlgevagr@bluwin.ch
2e e-mail: rien.huije@minbuza.nl

PARIS PV-OESO
Werkgebied: Permanente
Vertegenwoordiging van het Koninkrijk
der Nederlanden bij de OESO (Organisatie
voor Economische Samenwerking en
Ontwikkeling)
Ir. A.J.A. van Royen, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: 12-14 Rue Octave Feuillet,
75116 Parijs, Frankrijk
Tel.: (00-33) 1.4524.9971
Fax: (00-33) 1.4524.9938
E-mail: nlpaagro@fr.oelane.com
2e e-mail: pao-lnv@minbuza.nl

ROME - PV ROME
Werkgebied: Permanente
Vertegenwoordiging van het Koninkrijk
der Nederlanden bij de VN-organisaties voor
voedsel en landbouw
Drs. E. Wermuth, Buitengewoon en
Gevolmachtigd Ambassadeur, Permanent
Vertegenwoordiger
Dr. T.R.G. van Banning, Ambassadeeraad,
Plv. Permanent Vertegenwoordiger
Mw. Drs. A. Swalef, Tweede Secretaris
Post/Bezoekadres: Permanente
Vertegenwoordiging van het Koninkrijk
der Nederlanden bij de VN-organisaties voor
voedsel en landbouw, Via delle
Terme Deciane 6, 00153 Rome, Italië
Tel.: (00-39) 06.574.0306/ 2326
Fax: (00-39) 06.574.4927
E-mail: nlrofagr@netherlandspermrep.it
2e e-mail: rof@minbuza.nl

Activiteitenkalender

Programma Bilaterale Economische Samenwerking van de directie Industrie & Handel

Onderstaande activiteiten zijn op alfabetische volgorde gerangschikt per regio en per land.

Regio/land	Periode 2006	Activiteit	Inlichtingen uitvoering	Inlichtingen markt
Amerika				
Verenigde Staten	6 - 10 november	Spreekdagen (werkgebied Verenigde Staten, Puerto Rico, Canada) te Den Haag, Meppel, Eindhoven	Mw. E. Verboom 070 378 41 62	Ir. O.T.J. Stiekema 070 378 42 35
Azië/Oceanië				
China	27 november - 1 december	Spreekdagen (werkgebied China, Hong Kong, Mongolië) te Den Haag, Meppel, Eindhoven	Mw. E. Verboom 070 378 41 62	Drs. R.W.C. van den Bergh 070 378 42 46
India	17 - 19 november	Agrifare te Ahmedabad, Gujarat, algemene landbouw- en voedingsmiddelenbeurs (informatiestand)	LNV-bureau 00 91 11 24 19 76 04	Ing. W.J.C. Huisman 070 378 41 66
	1 - 4 december	AgroTech te Chandigarh, landbouwwakbeurs (Informatiestand)	LNV-bureau 00 91 11 24 19 76 04	Ing. W.J.C. Huisman 070 378 41 66
Indonesië	11 - 15 december	Spreekdagen (werkgebied Indonesië, Maleisië, Singapore en ASEAN) te Den Haag, Meppel, Eindhoven	Mw. E. Verboom 070 378 41 62	Ing. W.J.C. Huisman 070 378 41 66
Maleisië	21 - 26 november	Malaysian Agriculture, Horticulture and Agro-Tourism Exhibition (MAHA) te Kuala Lumpur, internationale landbouwbeurs (business lounge i.s.m. Malaysian Dutch Business Council)	LNV-bureau 00 60 3 21 68 62 06	Ing. W.J.C. Huisman 070 378 41 66
Thailand	7 - 9 maart 2007	VIV Asia te Bangkok, internationale vakbeurs voor de innovatieve veehouderij (Hollandpaviljoen)	NCH 070 3441522	Ing. W.J.C. Huisman 079 3784166
EU				
Duitsland	19 - 28 januari 2007	Internationale Grüne Woche te Berlijn, algemene landbouwbeurs (nationale presentatie)	PEM 0321 38 79 33	LNV-bureau 00 49 30 20 95 64 80
	8 - 10 februari 2007	Fruit Logistica te Berlijn, vakbeurs voor AGF en sierteelt (partnerlandactiviteiten)	Ir. M.A.C. Homan 070 378 55 53	LNV-bureau 00 49 30 20 95 64 80
	15 - 18 februari 2007	Biofach te Neurenberg, vakbeurs voor biologische producten (Hollandpaviljoen)	Ir. A.M. Vroegop 070 378 54 66	Ir. A.M. Vroegop 070 378 54 66
Frankrijk	22 - 26 oktober	SIAL te Parijs, voedingsmiddelenvakbeurs (Holland paviljoen en LNV-businesslounge + minstands)	NCH 070 344 15 86	LNV-bureau 0033 1 40 62 33 53
Nederland	31 oktober - 3 november	Hortifair te Amsterdam-RAI, internationale tuinbouwvakbeurs (informatiestand)	Mw. J.M. de Muynck 070 378 56 64	
Polen	23 - 27 oktober	Spreekdagen (werkgebied Polen, Letland, Litouwen) te Den Haag, Meppel, Eindhoven	Mw. E. Verboom 070 378 41 62	A. Veldhuizen MBA 070 378 47 17
Verenigd Koninkrijk	18 - 21 maart 2007	IFE07 te Londen, voedingsmiddelenvakbeurs (Hollandpaviljoen)	NCH 070 344 15 22	LNV-bureau 0044 20 75 81 52 76
Overig Europa				
Roemenië	Week van 1 november	Tuinbouwseminar tijdens IndAgra-beurs te Boekarest	LNV-bureau 00 40 21 23 15 657	Dr. E.J. Krajenbrink 070 378 51 40
Rusland	4 - 8 december	Spreekdagen (werkgebied Rusland, Kazachstan, Oezbekistan, Wit-Rusland) te Den Haag, Meppel, Eindhoven.	Mw. E. Verboom 070 378 41 62	Ir. A.M. Vroegop 070 378 54 66
Turkije	6 - 10 november	Spreekdagen (werkgebied Turkije, Israël, Palestijnse Gebieden) te Den Haag, Meppel, Eindhoven	Mw. E. Verboom 070 378 41 62	Mw. mr. G.G.R. Blom 070 378 56 65
	22 - 26 november	International Food Fair te Istanbul, vakbeurs voor de voedingsmiddelenindustrie (informatiestand)	LNV-bureau 0090 312 409 18 60	LNV-bureau 0090 312 409 18 60
	30 november - 3 december	Growtech te Antalya, tuinbouwwakbeurs (Hollandpaviljoen + seminar)	LNV-bureau 0090 312 409 18 60	LNV-bureau 0090 312 409 18 60
Midden-Oosten/Afrika				
Dubai	19 - 22 februari 2007	Gulfood te Dubai, voedingsmiddelenvakbeurs (Hollandpaviljoen)	NCH 070 344 15 21	LNV-bureau 00 971 2 63 20 712
Ethiopië	21 - 23 maart 2007	Hortiflora te Addis Abbeba, vakbeurs voor de bloemen-, groenten- en fruitteelt (Holland paviljoen en seminars)	HPP 020 662 24 82	Mw. I Korving 070 378 47 97

oktober 2006

Onder dit motto werkt het Ministerie van LNV aan veilig, verantwoord geproduceerd voedsel en een vitale natuur. Het platteland moet economisch gezond blijven, met behoud van landschap en cultuur. Ten slotte wil LNV de internationale concurrentiekracht van de agrarische sector versterken, met

maatschappelijk verantwoord ondernemen als uitgangspunt. LNV heeft anderen nodig om dit te realiseren. Alle betrokkenen moeten hun verantwoordelijkheid nemen. Transparante besluitvorming is daarbij voorwaarde. LNV geeft richting, stelt waar nodig kaders, stimuleert en financiert.

Voedsel en groen
van internationale klasse